Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...най 1921 оной ... 21-hэ гарана. | № 170 (18193) | 1989 оной июлиин 25, вторник | Сэн 3 мүн.

1989 оной июлиин 23-да Түбэй телевиденидэ М. С. ГОРБАЧЕВОЙ үгэhэн интервью

...михаил Сергеевич, ...хүнүүдэй зүрхэ ...лгэжэ байhан нэгэ ...р мүнөөдэр Тан... байнаб. Мүнөө ...элдэб нютагуудай ...hэнэй шахтануудай ...р ямар гэшэб?

...бачев: Энэ асуу... ...от хүнүүдэй зүр... ...худэлгэжэ байна ...тнай зүбшөөнэб. ...рүгэ сэдьхэл хү... ...йха ёногүй: юу... ...окой аша туhада ...наайда хубилган ...ах хэрэгүүдэй ямар... ...эгдэжэ байнаншай ...той тон шухала ...хэлэгдэжэ бишуу. ...шээлтэй удэрнүүд ...Хүндэ хүшэр, hа... ...н, үршаг түбэгтэ ...хёолдоо. Оршон ...м дэбэргэхын ту... ...лэгдэ бэшэб. Бо... ...үйлэ хэрэгүүдые ...сэмнэб. Оршон ...лам түгшүүрилтэй ...роной нүүрлэнэй ... шахтёрнуудай ...ыень баадахаhан ...дэй ушар шалта... ...нөө тогтоожо хэ... ...йшодоо энэ...дэ

...оршон байдалай ...жөө гэшэ hаань, ...рдуу шэнга бай... ...ые тохёолдожо ...бэ бусад hалбар... ...лша коллективүү... ...энэ...дэ хөбадаа ...хэ аюул тохёол... ...йгаа гэжэ нэн ту... ...ёнотойб. Үнэхөө... ...болобо гэшэб. ...байдалтай байна... ...нүүдэй мэдэжэ ...н дээрэнээ та... ...дал табиhые ойл"

...удэрнүүдтэ Цент... ...ет, СССР-эй Вер... правительство, ...н абалгатай хол... ...лбан зургааануд ...үндэhэ баримта... ...ө гэжэ нэн ту... ...байнаб. Тодорхой ...харюунуудые үгэ... ...нуудhаа уламжа... ...hон байдалые тах... тула бидэ тухэ... ...ө нютагуудгоо... ...гтоообобди. ЦК-... ...авительствын ту... ...нүүрhө маллажа ...тубүүдтэ эльгээг... ...рховно Советэй ...бүхы асуудалнуу... ...үсэлгэдэ, зүбшөн ...дэбхитэйгээр уе... ...байгаа. Юрэнхы... ...ултадаа сиз хэ... ...ди. Энэнышье ойл... ...гэжэ бүгэсэ... ...хадаа айхабтэр ...урса асуудал бо... ...лэгэ hэм.

...гэ энэ хамтым... ...ай бүхы шухала ...н зүбшэжэ, үгэсэ ...ра олгобо. Тиин... ...ай hайн оршон ...хтёрнуудай зүг... ...ө эрилтэ ехэтэй, ...ө hайн оршон ...олмэри ябуу... ...то байдалда үн... ...ршон байдалда. ...н лэ тэмдэглэхэ ...hананаб.

...н үрэ дүнгүдые

...ачев: Үгөө. Бодо... ...ндэhэлhэн оршон ...ндоhон байгаа. ...ттожо хэлэхэ хү...

...ажал худэлмэ... ...рилгэшэдэнь ...гонууд тухай ...пустинай стать... ...бадаки худал... Газетын му... ...рой дүрбэдэ... спортын боло... ...нуудай суглуу... ...холнуудай боло... программа б...

...ховно Советэй ...ровища» — ...ильм. 1-дэхи ... Шэнэ hонин. 17... ...ках утраченного ...—ур'ан hайханай ...серий. 18.15 — Г... ...ский — хүгжэмтэ... 19.05—«16-тай ...дэ шэ наhатайшуу... «Аймар сайн. Ал... «Амгалан нойр... шуу!» 21.00 — Г... ...ховно Советэй ... 22.00—Время. ...ник в Белла ... hайханай фильм. ...hонин.

...удэ. 17.35—Баоим... 18.05—«Ажахыгаа ... хилхэ». 18.45—Бай... Хэрэг ябуулганууд... — Буряад орон. ...холнуудай. Москва. ...галан нойрсогты. 21.00—СССР-эй Ве... ведэй сесси дэ... Время. 22.35 — «... неизвестной стр... hайханай фильм. ...най саад». 00.30— ...уласхоорондын му... нэрнүүд. 01.15—Ш...

«Бултанда хэрэг... 18.00 — «Танай ... 18.40 — Буряад о... нүүд. 19.40—«Зүг... киножурнал. ... энэхэ байлга». Ма... «Амгалан нойрс... шуу!» 21.00 — С... ...ховно Советэй ... 22.00—Время. 22... ский баран»—фи... 23.55 — Шэнэ hо... «Роковое свидан... hайханай фильм ...

...ровища» — ...ильм. 1-дэхи ... Шэнэ hонин. 17... ...ках утраченного ...—ур'ан hайханай ... серий. 18.15 — Г... ...ский — хүгжэмтэ... 19.05—«16-тай ...дэ шэ наhатайшуу... «Аймар сайн. Ал... «Амгалан нойр... шуу!» 21.00 — Г... ...ховно Советэй ... 22.00—Время. 22... ...ник в Белла ... hайханай фильм. ...hонин.

...афия Государ... ...ской АССР по ...рафии и книж... ул. Ленина, 35 Индекс 04613.

...михаил Сергеевич, ...хүнүүдэй зүрхэ ...лгэжэ байhан нэгэ ...р мүнөөдэр Тан... байнаб. Мүнөө ...элдэб нютагуудай ...hэнэй шахтануудай ...р ямар гэшэб?

...бачев: Энэ асуу... ...от хүнүүдэй зүр... ...худэлгэжэ байна ...тнай зүбшөөнэб. ...рүгэ сэдьхэл хү... ...йха ёногүй: юу... ...окой аша туhада ...наайда хубилган ...ах хэрэгүүдэй ямар... ...эгдэжэ байнаншай ...той тон шухала ...хэлэгдэжэ бишуу. ...шээлтэй удэрнүүд ...Хүндэ хүшэр, hа... ...н, үршаг түбэгтэ ...хёолдоо. Оршон ...м дэбэргэхын ту... ...лэгдэ бэшэб. Бо... ...үйлэ хэрэгүүдые ...сэмнэб. Оршон ...лам түгшүүрилтэй ...роной нүүрлэнэй ... шахтёрнуудай ...ыень баадахаhан ...дэй ушар шалта... ...нөө тогтоожо хэ... ...йшодоо энэ...дэ

...оршон байдалай ...жөө гэшэ hаань, ...рдуу шэнга бай... ...ые тохёолдожо ...бэ бусад hалбар... ...лша коллективүү... ...энэ...дэ хөбадаа ...хэ аюул тохёол... ...йгаа гэжэ нэн ту... ...ёнотойб. Үнэхөө... ...болобо гэшэб. ...байдалтай байна... ...нүүдэй мэдэжэ ...н дээрэнээ та... ...дал табиhые ойл"

...удэрнүүдтэ Цент... ...ет, СССР-эй Вер... правительство, ...н абалгатай хол... ...лбан зургааануд ...үндэhэ баримта... ...ө гэжэ нэн ту... ...байнаб. Тодорхой ...харюунуудые үгэ... ...нуудhаа уламжа... ...hон байдалые тах... тула бидэ тухэ... ...ө нютагуудгоо... ...гтоообобди. ЦК-... ...авительствын ту... ...нүүрhө маллажа ...тубүүдтэ эльгээг... ...рховно Советэй ...бүхы асуудалнуу... ...үсэлгэдэ, зүбшөн ...дэбхитэйгээр уе... ...байгаа. Юрэнхы... ...ултадаа сиз хэ... ...ди. Энэнышье ойл... ...гэжэ бүгэсэ... ...хадаа айхабтэр ...урса асуудал бо... ...лэгэ hэм.

...гэ энэ хамтым... ...ай бүхы шухала ...н зүбшэжэ, үгэсэ ...ра олгобо. Тиин... ...ай hайн оршон ...хтёрнуудай зүг... ...ө эрилтэ ехэтэй, ...ө hайн оршон ...олмэри ябуу... ...то байдалда үн... ...ршон байдалда. ...н лэ тэмдэглэхэ ...hананаб.

...н үрэ дүнгүдые

...ачев: Үгөө. Бодо... ...ндэhэлhэн оршон ...ндоhон байгаа. ...ттожо хэлэхэ хү...

...ажал худэлмэ... ...рилгэшэдэнь ...гонууд тухай ...пустинай стать... ...бадаки худал... Газетын му... ...рой дүрбэдэ... спортын боло... ...нуудай суглуу... ...холнуудай боло... программа б...

...ховно Советэй ...ровища» — ...ильм. 1-дэхи ... Шэнэ hонин. 17... ...ках утраченного ...—ур'ан hайханай ... серий. 18.15 — Г... ...ский — хүгжэмтэ... 19.05—«16-тай ...дэ шэ наhатайшуу... «Аймар сайн. Ал... «Амгалан нойр... шуу!» 21.00 — Г... ...ховно Советэй ... 22.00—Время. 22... ...ник в Белла ... hайханай фильм. ...hонин.

...афия Государ... ...ской АССР по ...рафии и книж... ул. Ленина, 35 Индекс 04613.

...михаил Сергеевич, ...хүнүүдэй зүрхэ ...лгэжэ байhан нэгэ ...р мүнөөдэр Тан... байнаб. Мүнөө ...элдэб нютагуудай ...hэнэй шахтануудай ...р ямар гэшэб?

...бачев: Энэ асуу... ...от хүнүүдэй зүр... ...худэлгэжэ байна ...тнай зүбшөөнэб. ...рүгэ сэдьхэл хү... ...йха ёногүй: юу... ...окой аша туhада ...наайда хубилган ...ах хэрэгүүдэй ямар... ...эгдэжэ байнаншай ...той тон шухала ...хэлэгдэжэ бишуу. ...шээлтэй удэрнүүд ...Хүндэ хүшэр, hа... ...н, үршаг түбэгтэ ...хёолдоо. Оршон ...м дэбэргэхын ту... ...лэгдэ бэшэб. Бо... ...үйлэ хэрэгүүдые ...сэмнэб. Оршон ...лам түгшүүрилтэй ...роной нүүрлэнэй ... шахтёрнуудай ...ыень баадахаhан ...дэй ушар шалта... ...нөө тогтоожо хэ... ...йшодоо энэ...дэ

...оршон байдалай ...жөө гэшэ hаань, ...рдуу шэнга бай... ...ые тохёолдожо ...бэ бусад hалбар... ...лша коллективүү... ...энэ...дэ хөбадаа ...хэ аюул тохёол... ...йгаа гэжэ нэн ту... ...ёнотойб. Үнэхөө... ...болобо гэшэб. ...байдалтай байна... ...нүүдэй мэдэжэ ...н дээрэнээ та... ...дал табиhые ойл"

...удэрнүүдтэ Цент... ...ет, СССР-эй Вер... правительство, ...н абалгатай хол... ...лбан зургааануд ...үндэhэ баримта... ...ө гэжэ нэн ту... ...байнаб. Тодорхой ...харюунуудые үгэ... ...нуудhаа уламжа... ...hон байдалые тах... тула бидэ тухэ... ...ө нютагуудгоо... ...гтоообобди. ЦК-... ...авительствын ту... ...нүүрhө маллажа ...тубүүдтэ эльгээг... ...рховно Советэй ...бүхы асуудалнуу... ...үсэлгэдэ, зүбшөн ...дэбхитэйгээр уе... ...байгаа. Юрэнхы... ...ултадаа сиз хэ... ...ди. Энэнышье ойл... ...гэжэ бүгэсэ... ...хадаа айхабтэр ...урса асуудал бо... ...лэгэ hэм.

...гэ энэ хамтым... ...ай бүхы шухала ...н зүбшэжэ, үгэсэ ...ра олгобо. Тиин... ...ай hайн оршон ...хтёрнуудай зүг... ...ө эрилтэ ехэтэй, ...ө hайн оршон ...олмэри ябуу... ...то байдалда үн... ...ршон байдалда. ...н лэ тэмдэглэхэ ...hананаб.

...н үрэ дүнгүдые

...ачев: Үгөө. Бодо... ...ндэhэлhэн оршон ...ндоhон байгаа. ...ттожо хэлэхэ хү...

ҮЗЭЛ СУРТАЛНАЙ— ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМ

Үндэhэ яhатанай хоорондохи харилсаанууд тухай асуудал hүүлэй үедэ хүн зоной hанаа ехэтэ зобоодог болонхой. Зуу гаран ондо ондоо үндэhэ яhатанай ажаhуудаг манай орондо энэ асуудал зүбөөр шиндхэхэ, арад бүхэнэй аша түhые таарамжатай зохидоор хангаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Хүгжэлтэгүй зогсошоhон үе сагта энэ талаар бүхы юумэн hайн, арадуудай, үндэhэ яhатадай хоорондо ямаршье шиндхэгдээгүй асуудал үгы гэжэ соносхогдодог байhан гээшэ. Үни хэзээнэй өөрынгөө зүб шиндхэбэри олохо болоhон асуудалнууд анхарагдадаггүй бэлэй. Харин мүнөө манай общество доторхи зогсошоhон байдалые революционно ёhо гуримаар хубилган шэндхэлгын эхилхэдэ, бүхы юумэн тухай нюусагүйгөөр соносхогдодог болоходо, национальна асуудал олон хизаар нютагуудта эрид шангаар табигдаhан тон зүбөөр шиндхэгдэхэ түйлдаа хүрэнхэй. Ондо ондоо яhатанай хоорондохи харилсаануудые тодорхойлходо, юрын лэ совет хүнүүдэй шүhанай адхархада hанаагаа зобонгүй байхын аргагүй. Абхазиин Очамчира хотодо цинтын гурим сахилгада хабаадаhан хоёр залуу сэрэгшэд буугай hомонhоо үнаба гэhэн мэдээсэл хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ гашуудал, голхорол асарба.

Эдэ хёморолдоонуудай болоходо, арад зон зэмэтэй бэшэ. Нэгэ хүндэ, тэрэнэй «гэгээн дээдэ үндэр нэрэ солодо» шүтэhэн оршон байдалда эдэ всуудалнууд имагтал хүсөөр, баалалтаар «шиндхэгдэдэг», тэрэнэй зарлигаар бүхэли арадууд түрэл нютагhаа намнуулдаг байгаа hаа, хүгжэлтын зогсоhон үедэ эдэ бэрхэшээлтэ ушарнуудые олонитэhээ нюужа, бидэ бултадаа эбтэй эетэй арадуудай нэгэ бүлэ соо жаргажа байнабди, арад бүхэн, хүн бүхэн ямаршье асуудалгүй гэжэ тэрэ үеын партийна, бүсадшье хүтэлбэрилэгшэд соносхожо, «удаан үргэлжэлhэн ольга ташалга» эмхидхэдэг байhан. Теэд ажабайдал нэгэ газартаа зогсошоhон байдаггүй, шэнэ эрэ байдал тохёолдоно, шэнэ үеын хүнүүд ургана, алибаа асуудал мүнөөдэр урданайхиhаа тад ондоогоор шиндхэгдэдэг болохо Энэ оршондо Крымэй татаарнуудай, Позовжидо ажаhуудаг немецүүдэй, дайнай үедэ Дунда Азида зөөлгэгдэhэн түүрэг-месхетинецүүдэй хуби заяандаа сэхэ хабаатай асуудалнуудые табижа байхада, бүхы юумэн эрхим жэшээтэ hайнаар бэелүүлэгдэнхэй гэжэ батапдагнай худал хуурмаг хэрэг байhан болоно бшуу.

Иимэ үшар байдалда КПСС-эй XXVII съезд, партийн XIX Бүхсоюзна конференци тодорхой сэгнэлтэ үгэжэ, нацинууд хоорондохи харилсаануудые партийн Центральна Комитедэй түсхай Пленум дээрэ зүбшэхөөр, энэ асуудал шиндхэлгын гол шэглэлнүүдые тодорхойлхоор хараалагдаhан байгаа. Нацинууд хоорондохи харилсаанууд тухай асуудал СССР-эй Арадай депутадуудай hаяхан боложо үнгэрhэн съезд дээрэ үргэнөөр табигдаа. Хүшэр хүндэ мүнөө сагай байдалда ороод байхадаа, Ленин багшын сэсэн мэргэн hургаал заабарида үшөө дахин хандажа, али эзргын ехэ алдуугай хэгдэhые ойлгоокби. Эдэ бүхы асуудалнуудта тон hэримжэтэйгээр, тон болгоомжотойгоор хандаха хэрэгтэй гэжэ агуусэх багшамнай hүгэдаг байhан.

hаяхан Түбэй телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, М. С. Горбачев шиндхэгдээгүй асуудалнуудта бүгэдыи анхарал хандуулжа, нацинууд хоорондын харилсаануудай саашадаа хурсадалга бүхы обществодо, гэр бүлэ, хүн бүхэндэ тон ехэ аюултай гэжэ үшөө дахин hануулба. Ажал хүдэлмэрэз хаяад, зэбсэг мэсэ гартаа бэримэ, дала гаран жэлэй түршада хамтынгаа хүсөөр байгуулhан гүрэн түрэеэ хубааха, hалгааха гэжэ үрэалдаг бодомжогүй хүнүүдтэ ёнотой харюу үгэхэ эзргэтэй. Энэмнай урдань тарэашадай альганай шэнээн газар булэалдэжа гү, али абари зангараа таараагүй хүршэнэрэй хоорондоо үсэрэлдэhэн хэрэг бэшэ, нацинууд хоорондохи харилсаануудай эбдэрhые хэмжэхэ ямаршье хэмжүүр байхагүй.

Партийн Центральна Комитедэй эзлжээтэ Пленум дээрэ энэ асуудал зүбшэгдэжэ, теоретическэ, политическэ гүнзэгы удха шакартай төбшололнууд хэгдэхэ байха Эдэ бүхы асуудалнуудта парти ёнотой харюу бэдэрнэ. Теэд эдэ орёо асуудалнууд мяин лэ дээрэhээ шиндхэгдэхэ бэшэ, хүн бүхэн өөрынгөө хубита оруулха аргатай. Уялгатайшье. Түүлэй үедэ манай орокой, республикануудай саашанхи хүгжэлтэ тухай хөөрэлдөөнүүд гарадаг болонхой. Гүрэн түрэмнай ганса түбэй шиндхэбэреэр, түбэй зонхилолгоор хүсэтэй болохо бэшэ, республика бүхэн өөрынгөө ажахые, соёл болбосоролые хүгжөөжэ, улам хүгжэн hалбаржа, ниитэ нэгэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха болоно. Республика бүхэн — союзна, автономитые байг — өөрынгөө харьяата газар талмай дээрэ экономикоёо улам хүгжөөхэ, бэеэ даагаад тэдээндэ хабаатай асуудалнуудые шиндхэхэ, продукци үйлэдбэринжэ; бусад коллективүүдтэ хэлсэх баталhаная ёhоор дамжуулан үгэхэ үялгатай. Экономическа талаараа бэеэ даагаад хүдэлхэ гэшэ шэнэ онол арганууудые, шэнэ шэгhэлнүүдые нэбтэрүүлхэ эрилтэ табина, эсэсэй дүнгүүдэй түлөө харюусалга эрид дээшэлүүлнэ.

Буряад орондомнай 60 гаран үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд ажаhуудаг. Орон дотор боложо байhан үйлэ хэрэгүүд тухай бодомжолходоо, бидэнэй нэн түрүүн республика доторхи байдалдаа анхаралаа хандуулдагнай зүбтэйл ааб даа.

Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүдые хараад үзэхэдэ, промышленна үйлэдбэринн хэмжэн нёдондонойхидо орходоо 2 процент ехэ болоо. Гүрэндэ мал, шүбуу, hү, үндэгэ хүдалдаха хахад жэлэй түсэбүүд дүүргэгдээ, ажалай бүтээсэ 4 процентээр дээшэлээ. Гэхэтэй хамта хахад жэлэй дүнгүүдые коллектив бүхэндэ абаад харахада, шиндхэгдхээр асуудалнууд үсөөн бэшэ. Орон доторнай бүхы ажал хүдэлмэриин адли зэргээр хубаагдаhан ушарhаа коллектив бүхэнэй ажалай дүнгүүдhэ олон юумэ дулдыдадаг байна ха юм. Үнгэрэгшэ хахад жэлэй туршада аяар 8 миллион шахуу түхэригэй продукци хэлсээгээр хараалагдаhан хэмжээнhээ багаар үйлэдбэрилэгдөө. Энэ хэмжээнэй продукци захигшад хүлеэhээр үлэжэ, энэнь тэдэнэй өөhэдынгөө түсэб бэелүүлхэ хэрэгтэ мүүгаар нүлөөлhэниинь лабтай. Эдэ баримтанууд аха дүү арадуудай хоорондохи харилсаа бэхижүүлгэдэ hайнаар нүлөөлбэ гэхын аргагүй бшуу.

Манай буряад арад национальна гурбан бүридхэл боложо ажаhуудаг. Буряадай автономито республикаhаа гадна үшөө хоёр автономито округто аха дүүнэрнай ажабайдалаа түбхинүүлжэ байдаг. Түүлэй жэлнүүдтэ республикымнай хүн зон аха дүү хоёр округой ажалшадтай харилсаануудаа үргэдхэнэ, багшанар, эрдэмтэд, уран зохёошод, бүсадшье зохёохы ажалтан, уран hайханай, оюун бэлигэй түлөөлэгшэнэр, спортсменүүд болон бүсад олон булэг хүнүүд бэ бэедээ ябалсажа байдаг, түрэл хэлээ, үндэhэн соёл болбосоролоо hэргээжэ, улам хүгжөөхэ тухай шухала зэрилгонуудаа хоорондоо хэлсэжэ, хамтадаа шиндхэдэг боложо байна. Энэмнай hайшаамаар хэрэг.

Арад зонойнгоо үльгэр домогто туухые мүнөө үеын хүн зоной баялиг болгохын тула, элинсэг хүлинсагуудайнгаа сэсэн мэргэн ухаан бодолоор зохёогдоhон уран зохёолыень, аман угыень уран бүтээлыень—бултыень hэргээжэ, аха дүү арадуудай үмэнэ омогорхол болохоор хүгжөөжэ ябаха тухай хэлсэдэг болоhомнай онсо удха шанартай.

Түрэл арадайнгаа нэрэ хүндые үргэжэ, олоной дунда эзрлүүлхын тула хүн бүхэн ажалайнгаа газар бүхэндэ, ажабайдалдаа мүнөө боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдтэ зүб сэгнэлтэ үгэжэ, багша Ленинэй hургаал заабари даган, үргажа ябаа залуу үетэнөө бодото, дайшалхы интернационалис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ үялгатай. Энэ ганса партийна, совет, комсомолой, олонитэдэ мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй үүргэ, үялга бэшэ, харин багшанарай, эхэ эсэгэнэрэй, эжы абанарай нангин хэрэг мүн.

СЕНАЖ ДАРАЖА ЭХИЛЭЭ

Шэбэртын баруун урдахи толгойн арада хэдэн тракторнуудай силостэ ородог ургамал хадажа, машинануудта тээжэ байхань холоhоо харегдана. Тэргэез дүүргэhэн мөөртэй томо тракторнуд, автомашинануд харгы руу hубарина.

— Донник сабшажа, сенаж болгожо байнабди. Энэ ургамал дарахада тэтай саг алдажа болохогүй. Тиигэзгүй hаашни хамаг үнэтэй бодосуудынь hалаха. Тиимэhээ бидэ мүнөө бүхы техниизеэ гаргажа, үсөөхэн удэр соо сенаж болгоо зорилготой хүдэлжэ байнебди,— гээд совхозой ахамад агроном Бата Шоймполович Цыбенов хэлэбэ.

Энэ ургамалай ургаса тиимэшье hайн бэшэ. Гэбэшье механизаторнуд тэрэниие гэзэлтэгүйгөөр хуряажа абахые оролдоно. Мүнөө тэлэнэр 500 тонно ургамалай орохо нүхэндэ сенаж даража эхилээ.

Механизаторнуд, КПСС-эй гэшүүд Б-Д. Д. Дамбаев, Д. Д. Дубданов, комбайн шэрэгшэ Н. Ф. Новокрещенных гэгшэд нэгэ поли дуурhаад, нүгөө поли дээрэ ургагаадhан донник суглуулхаяа ерэбэ. Энэ олон техникыг удаа дараалан дахасалдажа, hаатангүй hайнаар хүдэлжэ ябахые хараходо, урматэйшье байгаа hэн. Эндэ СССР-эй арадай депутат Жаргал Цыденжапович Цыреновтэй уулзаа hэм. Тэрэ трактораар энэ шэмэтэй тэжээл зөөжэ байгаа бэлэй.

— Нүхэдтөө туhалжа байнеб. Иигээдшье сүлөөгүй болохоб. hунгагшадаймни бүхы захил согсологдоод, республикын Госпланда харагдажа байна. Августын 1-дэ бэлэн болохо гээ hэн. Тиихэдэнь бүхы юhэн рэйонуудаараа ябажа, захилнуудаа тодорхойлхо, ямар юумыень түрүүшын залжээндэ бэелүүлхэб гээд элирүүлхэ, hунгагшадтаяа уулзаха зорилготойб. Мүнөөшье рэйонойнгоо hунгагшадай захилаар ажал ябуулга хэжэ байнеб — гээд тэрэ хэлэбэ.

Бэшүүрэй совхозой үбhэшэд эдэ удэрнүүдтэ сабшалан дээрээ гараба.

М. САНДАНОВ,

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: СССР-эй арадай депутат Ж. Ц. Цыреноа нүхэртэеэ; донник сабшагдана.

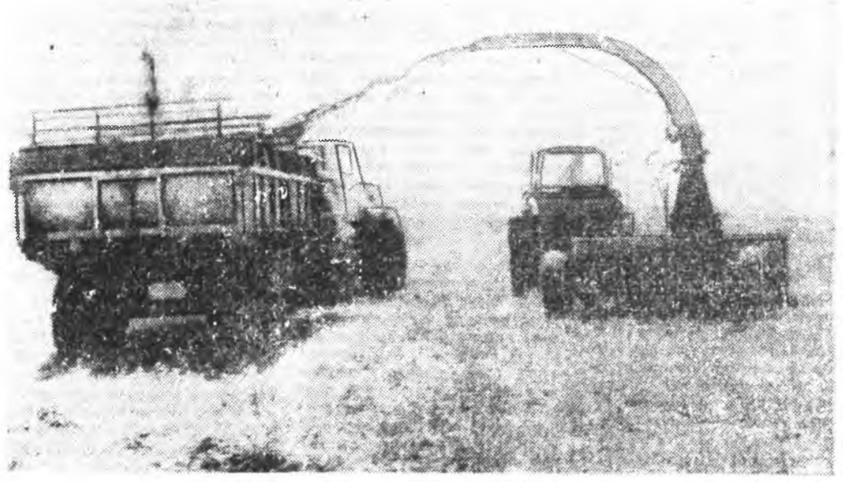

Авторай фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй арбадахи сесси

ХҮН ЗОНОЙ ЭРИЛТЭ ХЭРЭГЛЭМЖЭНҮҮДЫ

(Газетымнай июлкин 23-най номерто республикын Верховно Соведэй сесси дээрэ В. К. Агаловай хэһэн элидхэл толилогдоноо юм. Элидхэл эубшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан хүнүүдэй үгэнүүд хуряангыгаар үгтэнэ).

Ю. Н. КРАВЦОВ, авиазаводой директор, депутат:

Республикын Верховно Соведэй промышленностиин талаар комисси түсэбтэ табан жэлэй эхиндэ промышленна шэнэ объектнүүдые барихагүй гэһэн шиидхэбэри абаһан байна. Забайкалиин апатитова заводто, «Бурятферммаш» нэгдэлдэ, бусадшье предприятинүүдые барилгада, ашаглалгада хэды ехэ мүнгэ һомологдооб, хэды цемент, түмэр, салин хүлһэн һалгаагдааб? Энээнэй орондо олоной ажабайдал һайжаруулхаар хэмжээнүүдые абаа һаа, ашаггай һэн бээ.

Бодоод үзэе. Манай предприятида товарна гол продукциимнай түхэриг бүхэндэ салин хүлһэнэй гаргаша 4,25 мүнгэтэ, харин арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараанда 12,6 мүнгэтэ юм. Эд бараа гаргадаг участок болон цехүүдые ураршань татеха, үйлэдбэрэй үргэдхэхэ шухала. Тезд оньһон түхеэрэлгэнүүдые абахын тула мүнгэн бэлэй хэрэгтэй. Һарадаа 2 дахин салин хүлһэн түлэгдэнэ, бусадшье гаргашанууд олон.

Хэрбээ арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй һаа, директор ямаршье шандэ хүртэхэгүй гэһэн шиидхэбэри гүрэн түрэмнай абаба. Энэ хадаа хуулида харша шиидхэбэри гээд сэгнэхэ байнаб.

• Хүтэлбэрилэгшэд мүнөө шадаал һаа, бэлэр түсэлэхые оролдоно. Хачалгын асуудалай шиидхэгдэхэгүйдэ ондоо яаха болоноб? Хайшан гээ һаа, эд бараа үйлэдбэрилгын ургалтые түйлахаб? Ямар зам һайн бэ? Элбэг ехэшье эд бараа һаа, дээгүүр сэнтэй гү, али үсөөн аад, нөөхил сэнтэйнь дээрэ гү? Минии һанахада, өөрөө өөрыгөө хүтэлдэг экономико мүнөө үедэ байгуулнабди. Иимэ эрхэ байдалда дээгүүршье сэнтэй һаа, элбэг эд бараан хэрэгтэй. Байн-байн сэнгынь доошолхо. Олоор, һайнаар гаргабал, зааталгүй хямдарха. Юрэнхыдөө энэмнай экономикын хуули, дүршэлынь ха юм. 70 жэл соо энээнние ойлгожо ядажа байхадамнай, ута мүнгэ «урьхедагшадаа» абаһаар ойлгуулна бэшэ гү? Салин хүлһэмнай сэлгүүдтэй адли түргэнөөр ургажагүй. Харин пенси, стипендиа ямаршье үедэ нэгэл янза, хубилдаггүй. Ушар иимэһээ булта урданайхиһаа һайнаар хүдэлхэ ёһотойбди. Ганса ажалда бэшэ, хэдэн ажалда хүдэлхэдэ яахаб. Бүри багаһаа, 14 наһатайһаа. Предприяти бүхэн өөр өөрынгөө пенсионернүүд, бага доходтой айл бүлэнэр тухайгаа һанаата болохо ёһотой.

Нэгэ иимэ жэшээ дурдаһуу. Цехүүдэймнай хүтэлбэрилэгшэд ямаршье эд бараа (гол шухаланууддаа бэшыень) нормативно-техническэ документацигүйгөөр бүтээн гаргаха эрхэтэй болоо. Түсэблэлгын-экономическа таһагай зохёон табиһан гурим даган, бэлэ даагыгаар сэн тогтоожо, заводой дэргэдэхи «Антей» магазинда тушааха аргатай. Эд бараанай худалдагдахада, сабэр олзын 75 процентнь цехэй начальникай мэдэлдэ үгтэнэ. Мүнөө июль һарада 200 янзын эд бараан үйлэдбэрилэгдэжэ эхилбэ. Коллективэй ёһотойл һонирхолынь, урмешуулгань болоно. Жэлдээ 220 мянга үгэалгын «Белка 10—М» машинануудай гаргадаашье һаань, республикада ороидоо 20 мянганиинь үлэнэ. Тиимэһээ республикынгаа хүн зоной эрилтэнүүд тухай бодохоор сагнай ерээ гэжэ һананаб.

В. К. КУКШИНОВ, арадай депутадуудай Улаан-Удын городской Соведэй үйсэдкомой түрүүлэгшэ:

Үнэрһэн жэлнүүдтэ арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргалгын түсэб Улаан-Удэ хотын промышленность сүм дүүргээ. 1985 оной-хидо орходоо үйлэдбэриин хэмжээн 22,5 процентээр дээшэлээ, 800 янзын шэнэ түхэлэй эд бараан гаргададаг болоо. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй туршада үргэн хэрэглэлэй эд бараанай талаар түсэб 106,9 процент дүүргэгдэбэ.

Гэбэшье үйлэдбэриин хэмжээн, шанар, эршэ хангалтагүй зандаа байнаар. Мүнөө үеын, орёо-техническэ эд бараа гаргадаг предприятинууд үсөөн.

Гол түлэб анхаһаа бүтээгдэдэг эдэйнгээ түхэл һайжаруулаад, хуушанайнь технологи тэрэ зандаа үлөөгдэнэ бшуу. Жэшээлбэл, ЛВРЗ-дэ үйлэдбэрилэгдэдэг 24 янзын эд бараанай оройдоол хоёрынь (электровафельница, светильник) орёо техническэ байгуулгатай гэжэ тодорхойлмоор.

Городтошье, республикадашье эд бараа түсэблэхэ талаар тодо тодорхой шэглэл үгы, предприяти бүхэнэй бодото арга боломжонь шэнжэлгдэгүй. Һалбари бүхэндэ бэрхэ мэргэжэлтэдэй, экономистнуудай үгы байһан сагта һайн шанартай эд бараан тухай бодомжолһоной үлүү.

2000 он болотор удаан болзорой Программа хадаа гол түлэб олоор, элбэгээр эд бараа үйлэдбэрилхые хараална. Тезд экономическа ямар хэмжээнүүд хэрэгтэйб гэжэ тус Программа соо заагдаагүй. Республикын өөрөө өөрыгөө мүнгэ зөөреэр хангаха, өөрөө өөрыгөө хүтэлхэ гуримда орохо байһаниинь хараада абтаагүй. Ушар иимэһээ энэ Программын юрэл харуулан ойлгуулгын зүйл, найруулга болоод һалашоогүй һаань, һайн бэлэй.

Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараанай саг үргэлжын выставкэ эмхидхэгдээ һэн. Тезд ёһотой ашаг үрэнь харагдаагүй зандаа. Выставкын база дээрэ эд бараа үйлэдбэрилгые гуримшуулжа байха ажахын тоосооной орган байгуулбал, аятай ха. Илангаяа хэрэгтэй эд бараа шэлэн абажа, үйлэдбэридэ дурадхаха, мүн предприятинуудай хоорондоо харилсан худэлхэдэнь туһалха байгаа бшуу.

Эрдэм-техникын мэдээсэлэй түбһөө, дээдэ һургуулиин наукаһаа ямаршье тодорхой дурадхалнууд ороногүй. Ухаалаг зохёогшодой, урлан нарижуулагшадай булгэмһөө ямаршье мэдүүлгэнүүд үгтэнэгүй. Гэхэ зуура үйлэдбэриин үлэгдэлнүүд, хоёрдохёо хэрэглэгдэхэ нөөсэнүүд хангалтагүй хэрэглэгдэнэ.

Манай томо предприятинууд салиигай түхэриг бүхэндэ дунда эзргээр 8—10 мүнгэнэй продукци гаргана. Үнэн дээрээ салин хүлһэнэй түхэриг бүхэн эд бараанай түхэриг бүхэнөөр хангагдаһан байха эзргэтэй.

Авиазаводой дэргэдэ магазин нээгдээ. Ехэл аятай болоо. Хахад жэлэй туршада эндэ 71 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаһан байна. Бусад предприяти, эмхи зургаануудта энэ дүй дүршэл дэлгэрүүлээ һаа, аятай һэн.

Нёдондо 116 кооператив худэлөө. Эдэнэр 5,2 миллион түхэригэй эд бараа гаргаа, түйламжануудые үзүүлээ. Гэбэшье бүри ехэ ашаг үрэ абаха һанаатай байгаа һэмди.

2000 он болотор арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалга 3 дахин дээшэлүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ удаан болзорой Программа соо хэлэгдэнхэй. Тезд мүнөө үеын материально-техническэ баазагүй һаа, энээнние түйлахань бэрхэтэй. ЛВРЗ, «Бурятферммаш» нэгдэлэй, «Теплоприбор» завод ерэхэ табан жэлнүүдтэ тусхайлагдамал цехүүдые барихые хараална. «Бурятферммаш» нэгдэлэй олон жэлэй туршада арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэнэгүй.

М. М. МЯСНИКОВА, Тарбагатайн районой Калининай нэрэмжэтэ совхозой һаалишан, депутат:

Үдэр бүриин ажаһуудалда хэрэгтэй эд бараегаар хэ эзргээр хангагданабиди — энээнһээ ажал хэдэлмэриймай, гэр бүлымнай байдал сэхэ дулдыдадаг бшуу.

Сесси дээрэ үгэ хэлэхые бэлдэхэдээ, зарим тэды материал намда үгэхыень райгүйсэдкомдо хандаа һэм. Үнэгэрһэн гурбан жэлэй туршада район дотор 23 миллион түхэригэй эд бараан гаргадаа, хүн бүхэндэ 46 түхэригэй ажаһуудалай талаар туйламжа үзүүлэгдэнэ.

Райподо колбасна, концитерска цехүүд, һэрюун ундынай цех ашаглалгада тушаагдажа, ехэ аятай болоо. Мүнөө үедэ 150 тонно мяха багтааха холодильник беригдена. Уламжалан, колбасна зүйлнүүдые гаргалга хөёр дахин ехэ болгодоо юм. Бэлэдхэлэй кочторын дэргэдэ свощ хадагалха байра беригдена. Республикын органуудай зүгһөө иимэ барилганнуудта огто туйламжа үзүүлэгдэнэгүй гээд хэлэмээр. «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта хартаабха хадагалдаг байрануудай барилга түсэбөө гадуур эхилэгдэнхэй. «Бурятскагропромстрой» нэгдэлэй зүгһөө дэмжэлгэ үзүүлэгдэнэгүй.

Тарбагатайн заһабарилгынтехническэ предприяти элбэг эд бараа гаргаха аргатай юм. Квартираануудые дулаасуулха котелнуудые, банинуудта пеэшэнүүдые, садова участогуудта амһартануудые бүтээхэ арга бии. Тезд түүхэй эд яаха аргагүй дутадана.

Үгышье һаа, ажаһуудалай предприяти абаад үзэе. Эндэ һүүлэй үедэ түсэбтэ даабаринууд дүүргэгдэнэгүй. «Труд» фабрикаһаа амаарлагдаһанһаа хойшо гутал оёхо худэлмэри ураршагүй. Хюрөөдэмэл материалнуудай бэлгаа һаа, юрын байгуулгатай мебель, столярна зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэхэ һэн.

Райондо һүнэй завод үгы. Һу ехээр һаагаашье һаамнай, Улаан-Удын гормолкомбинадта асаргаад лэ, һөөргэнь бэлэн продукци абанагүйбди. Ушар иимэһээ Тарбагатайда һүнэй цех бариха асуудал табинхэйбди. Тезд һүнэй промышленностиин управлени, республикын госагропром хоёр жэлэй туршада энэ асуудал шиидхэлгые үнжагайруулжа байнхай.

Түлөөһэтэй туйламжануудай ликын агропром энээндэмнай ямаршье анхарал хандуулнагүй.

Эд бараан бүхы дээрээ райондомнай багаар гаргадана. Хюрөөдэмэл материал, банинуудта табидаг пеэшэн, хамуур гэхэ мэтэ. Түхэл янзыень олошоруулха һанаатейбди, тезд ой модоной түүхэй эдэй баазаа бага. Стандартна бэшэ мебель районой үйлэдбэриин управлени гаргадаг болобо.

Манай һанамжаар, «Бурлеспром» нэгдэлэй предприятинуудаа оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангаха асуудалаа гүйсэд шиидхэнэгүй. Материальна баазагүй аад, эд бараа үйлэдбэрилгын ургалтые хангаха гэшэмнай хоёһон хөөрэлдөөн. Модо отолхо, бусадшье фсэднуудые үгэхэдөө, ургэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалгые хараада аргаа абадаггүй юм.

Нэгэ иимэ асуудал бии. Районой предприятинуудай, ажахынуудай хюрөөдэмэл материал, штакетник гэхэ мэтые өөһэдынгөө кассаар дамжуулан үгөө һаань, энэнь түлөөһэтэй туйламжа гэжэ тоологдодог. Харин райпотребсоюзай кассаар дамжуулаа һаань, арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараан болодог. Республикын Госплан энэ асуудалда онсо анхаржа, нэгэ тээшэнь, нэгэ янзаар шиидхэ һаань, һайн һэн.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэришэдтэ хямда эд, материал худалдахые оролдоно. Тиихэдэнь арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараанай талаар түсэб дүүргэгдэнэгүй. Тезд өөрынгөө хүсөөр үмсын гэр бариж байгшадта туйлаа үйдэ аргагүйл. Мүнөө райондомнай бүхыдөө 300 шахуу гэр бариг дана. Гэр байрын барилган эрхилхын тула туфоблогуудые гарганабди, ажахынууд транспортаар заатагүй туйална. Хирпиисын заводой, столярна цехэй барилга эхилээ. Гэбэшье цемент, шифер, хадааһа үйлэдбэрилхэ аргагүйбди. Намар болотор үмсын 50 гэр барилгалгада тушаахын тула 50 мянган хирпиисэ хэрэгтэй. Тезд Буркоопсоюз, агропром, республикын Министрнүүдэй Совет энээндэ яашье анхарнагүй.

Гэр барилгада үгтэдэг ссудын хэмжээн багa болоо. 1988 оной түрүүшын хахадта 594 мянган түхэриг үгтэһэн һаа мүнөө жэлэй энэл хугасаада оройдоол 150 мянган түхэриг үгтөө. Эндэнээ нэгэл тобшолол хэмээр: банкын түлөөлэгшэд Зэдын ажалшедые ссудын талаар «хашаха» гэжэ шиидээ ха.

Кооперативуудай худэлмэрийн хэрэглэлэй эд бараа гаргалгаа. Эрэшүүлэй дэгэл, залуушуулай куртка гэхэ мэтэ. Үбэлэй гутал, автомашинануудай һуринуудта нэмэргэ хушалта оёхоор бэлэдхэл хэнэ. Гэбэшье оньһон түхеэрэлгэнүүд дуталданал даа. Республик

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй арбадахи сесси

ҮЙСЭД ДҮҮРЭНЭЭР ХАНГАДАГ БОЛОХО

ВТЕЕВ, арадай депу- Кабанскын районно ҮЙСЭДКОМОЙ ТҮРҮҮ-

ай үргэн хэрэглэм- бараа үйлэдбэрилэн үргэдхэхэ, эд ба- анарые һайжаруулг районой социально- ска хүгжэлтэдэ тон шанартай гэжэ тоо- нобди.

ЦК-гай, СССР-эй удэй Советэй энэ абтаһан тогтоол- дуулан, 1986—2000 хи үедэ арадай үр- эмжын эд бараа ын гаргаха талаар омплексно программ- ндо баталан абаһан Тэрэ программын партийна ба совет саг үргэлжын ан- байдаг.

айоной 25 пред- адай хэрэглэмжын үйлэдбэрилэн гар- лэй гүрбан жэлэй предприяти эд ба- гаргадаг болобо. сасуулбал, 1989 бараа үйлэдбэрилгэ ургажа, 38 миллион хүрэбэ.

промышленностиин дэг бухы продук- эндэ арадай хэрэг- бараа үйлэдбэрил- цент болодог бай- нноо 27,8 процент- ТҮҮН ДОТОРООО

хэрэглэмжын эд ба- үйлэдбэрилдэг бо- эмхидхэлэй зарим ялгаатай. Тиймэрэ ябуулагдаа кооперативууд саажа үндэ- үүн район доторо үйлэдбэрилгын нөөц- ломжонуудые олон- абтана. эд бараа үйлэдбэ- алтэ даабаринууд нууд болон эмхи жэл бүри үргэ- ой.

эрэглэмжын эд ба- даг республиканд- ялала туһатай выставкэ байгаа мили- ибрь һара соо үн- Тус выставкэдэ уд болон хүбин- хүнүүдэй продук- ха юм. Кооператив- ор үнгэрэгшэ, 1988 нянган тухэригэй эд худалдаабди. Ка- айпогой дэргэдэхи гэжэ кооператив- мэрэ һайшаалтай. отивай продукци ургатайгаар худал- даг. Гэхэтэй хамта аанганхайнуудые үдэй хубсаһа оёһо- ативуд бии.

хангалга һайжа- ожэ ороллоһодби. он 31 пред- он организаци түү- хангалга хэдэг һаа, лаарнь эзбсэг- продукци гар- дахин ехэ бол- ломжонууд о- на. Гадна һэеы- шэнэ фабрика, гадаг завод, пе- дэһэн зүйлнүүд- тонуудые бүтэ- ниной арһаар фабрика, Так- оёдолой фабр- дартна бэшэ п- бүтээдэг завод Мүнөө үедэ завод гутал о- морой мебель- гадаг продукц- хин ехэ болго-

Программын ра барилгада г- хэриг гаргаш- данхай. Энэ республикын Советэй УКС- Тиймэрэ Гос- рые хараадаг- родской Совет- комитет манд- ёһотой гэжэ т- бэ һэеы гутал- рика хамтын шадаа һаа, х- дэ худалхэ х- аргатай болох-

Һэеы гутал- кын барилгы- хые республ- Советэ хандо-

Инвалидуудэ- рэ байгаад дэй арга бол- сүүлхэ тухай ёһотойбди. С- тусхай предпр- бариха хүсэлт- мүнөө үедэ бүхэндэ тусха- үгэхэ гэһэн р- ниствнүүдэй С- дүүргэгдэнэгүй.

Бидэнэр х- тэй экономи- нуудые үргэдэг- гануудые хэ- МНР-тэ хубэ- тор трикотаж- хониной арһ- хэлсэнхэйбди. Б- приятинуудай- оёдолой «Тус- Хяагтын эзэр- фабрикын га- циин шанарые- хэрэгтэ туһала- хамта мүнөө- хүрэмэ продук- хеэрэлгэнүүд- мэнэ туһалаг- республикын Советэ хандо- дэ өөһэдынгө- жонуудые хүг- тула, мүнөөдэ- рэ заагдаһан- дые түргэнөөр- оролдохобди.

жээн үйлэдбэрилгэй, ...далдаг абагшаг- таараанагүй. «Бур- нэгэдэлдэ (генер- торынь Ю. Н. Ц- дай үргэн хэр- барааная удель- бүхы үйлэдбэрил- миил 1,5 проце-

Судна бүтээг- (директорынь А- бүтээн гаргадаг- дые хинагшадна- аад, 135 мянга- мянга гаран А- худалдаа наймаа- ороһон ябадаль- һэн.

Тиихэдэ хүн х- шухала барилгы- нуудай хэрэглэ- даа һэн. 1988 он- жэлэйхиһээ 2,5 ригөөр ехэрэ- Тиигэбшье һаа- кымнай хүн зон- териалаар муу- гэхэ шухала. Э- кымнай Худалда- министерствын- алы» гэһэн нэ- Хамаганова) х- худалдэгые шуу- тэй.

Республикын С- нистерство Коо- хуулиие хинаха- бэелүүлнэ. Ма- кадахи 378 ко- ниинь арадай- эд бараа бүтээ- нэр түрэнһөө 2- мянган түхэриг- зорооор үрьһаа- нөөргэнь солго- саагаадуй. Тиим- кооперативууд- саажа үндинг- байна. Городско- онно Советуу- мууудай талаа- хиналта шангад- Забайкальска- водой барилга- шонхой. Тэрээн- түхэриг гаргаш- юм. Барилгын- хойшо гүрбан- Харин тэрээнэй- жэл бүхэндэ 2- риг һалана. Ти- рилгые ондоо- жуулха тухай- вительствада х- публикынгаа Ве- тэ дурадхал ор-

В. Л. САВЕЛ- кын нютагай- тиин министр:

Оёгдоһон б- зүйлнүүд, мебе- тал, хубэнтэй- халдана гэжэ- маниие зүб ш- эдэ зүйлнүүдэ- хангажа шадаа- Һалбарияа 20- хүгжөөхэ ком- рамма мэнай- баталагдаһай- мын ёһоор, хүд- дукци 3 дахин- хо юм. Худал- предприятинуу- нэдхэһэнэй, т- хангалга хэдэг- лаарнь эзбсэг- продукци гар- дахин ехэ бол- ломжонууд о- на. Гадна һэеы- шэнэ фабрика, гадаг завод, пе- дэһэн зүйлнүүд- тонуудые бүтэ- ниной арһаар фабрика, Так- оёдолой фабр- дартна бэшэ п- бүтээдэг завод Мүнөө үедэ завод гутал о- морой мебель- гадаг продукц- хин ехэ болго-

Программын ра барилгада г- хэриг гаргаш- данхай. Энэ республикын Советэй УКС- Тиймэрэ Гос- рые хараадаг- родской Совет- комитет манд- ёһотой гэжэ т- бэ һэеы гутал- рика хамтын шадаа һаа, х- дэ худалхэ х- аргатай болох-

Һэеы гутал- кын барилгы- хые республ- Советэ хандо-

Инвалидуудэ- рэ байгаад дэй арга бол- сүүлхэ тухай ёһотойбди. С- тусхай предпр- бариха хүсэлт- мүнөө үедэ бүхэндэ тусха- үгэхэ гэһэн р- ниствнүүдэй С- дүүргэгдэнэгүй.

Бидэнэр х- тэй экономи- нуудые үргэдэг- гануудые хэ- МНР-тэ хубэ- тор трикотаж- хониной арһ- хэлсэнхэйбди. Б- приятинуудай- оёдолой «Тус- Хяагтын эзэр- фабрикын га- циин шанарые- хэрэгтэ туһала- хамта мүнөө- хүрэмэ продук- хеэрэлгэнүүд- мэнэ туһалаг- республикын Советэ хандо- дэ өөһэдынгө- жонуудые хүг- тула, мүнөөдэ- рэ заагдаһан- дые түргэнөөр- оролдохобди.

миллион түхэригэй хангалга хэдэг байгаа һаа, мүнөө 6,9 миллион түхэригэй хангалга хэнэбди.

Эд бараа үйлэдбэрилхэ оньһон түхеэрэлгэнүүд, байрануд дуталдана. Жэшээлхэдэ, «Забайкаллес» нэгэдэл манай райондо нэгэ цех барихаар түсэблэһэн байгаа. Тэрэ цехынь мүнөөшье болотор дүүргэгдэнэгүй. Үшар тиимэһээ тэрэ цех барилгые республикын гүрэнэй түсэбтэ оруулха гэжэ дүрадханабди.

И. А. АНТАКШИНОВА, КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь, депутат:

— Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ тон шухала асуудал гэжэ ойлгохо ёһотойбди. Республикынгаа региональна ажахын тоосоондо орохын, өөһэдөө өөһэдыгөө мүнгэ зөөреэр хангаха гуримда орохо үедэ энэмнай улам ехэ удха шанартай болоно гээшэ габ даа. Арадай хэрэглэмжын эд бараагаар мүнөө бидэ республикынгаа хүн зониие хангажа шадаха байна гүбди? Энэ асуудалда зүбтэй харюу үгэхэнь бэрхэтэй болоод байна. Олонхи предприятинууд да организациинууд арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар даабаринуудаа дүүргэнэгүй. Тиихэдэ эд бараа үйлэдбэрилхын түлөө партийна ба совет органуудай зүгһөө шанга эрилтэнүүд табигданагүй.

Хүн зондо ямар эд бараан хэрэгтэйб гэжэ тодорхойлхо, тэдэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха талаар горитой хэмжээнүүд абтанагүй.

Ой тайга соо ажаһуудаг аад, һүргүүлинүүдтэ хэрэгтэй мебель бүтээхэ аргагүй байһамнай нехэл ойлгосогүй гээшэ. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ, тодорхойлон хэлэбэл, мүнөө дээрээ эдеэ хоолой программа бэелүүлгэтэй адли шухала эрилго болоно.

Г. К. СКРЯБИКОВ, Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр:

— Хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа миллиард гаран түхэригтэ худалдаха ёһотой гээшэбди. Гэбэшье республика дотор гаргаһадаг эд бараан тон бага. Тиимэһээ ондоо нютагуудһаа асарха ушартай бологдоно. Хараад үзэхэдэ, иимэ зүйлэй эд бараа өөһэдөөшье гаргажа шадахал байгаабди. Нэн түрүүн модсор хэгдэдэг зүйлнүүд, электродвигательнууд, шажнен гадартай сайр амһарта, барилгын материалнууд, тэрэ тоодо хадаһан, шүрэбүүд, шэл, хирпиисэ, ёлкын нааданхайнууд, мебель болон бусад хэрэгсэлнүүд холоһоо асаргадаг байна.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй ороллогоор Улаан-Үдэдэ арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа олоной үзэмжэдэ табигдажа байха, мүн иимэ зүйлнүүдые республикын предприятинуудай гаргадаг болохо зорилготойгоор саг үргэлжэ худэлжэ байдаг выставкэ эмхидхэгдээ бэлэй. Тиин республикын предприятинуудта 103 зүйлэй эд бараа гаргахаар үнгэрэгшэ жэлдэ хэлсэгдээ һэн. Саг ошожол байна. Теэд оройдоол гурбан предприяти өөһэдынгөө гаргажа эхилһэн зүйлнүүдые дурадхаһан байха юм. Авиазавод полиэтиленовэ хүнэгүүдые ба тааэуудые, «Бурфеммаш» завод дачада табигдаха түмэр пеэшэнүүдые, БМДК — хубсаһа үлгэхэ «Нерис» шкаф, «Первоцвет» мебель гаргадаг болоо юм. Гэхэтэй хамта Хориин, Дээдэ-Тайлсын, Хүрбын модоной ажахынуудай, ЛВРЗ, прибор бүтээлгын, «Теплоприбор», «Электромашина» заводуудай коллективүүд шэнэ зүйлэй эд бараа гаргаха хэрэгтэ анхарнагүй. Арадай депутадуудай гүйсэдхэхэ комитедүүд, республикын Госплан, Министрнүүдэй Совет, партиин обком эдэ заводуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табиха ёһотой байгаа.

«Бурмясопром» нэгэдэл мылэ гаргажа шадаха байгаа. Бийскын, Волгоградай, Ростовой мяханай комбинатуудта мылэ гарганал ха юм. Хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдэр хангалга гээшэ тон шухала байһаниинь ойлгосотой. Гэхэтэй хамта мяха, һүргэндэ худалдалгаар байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээшье һаа, нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, мяха 1965 тонноор, һүн 5,9 мянган тонноор багаар худалдагдаһан байха юм. Тиимэһээ һүнһөө абтагдаг продуктнууд хомор. Сыр тон багаар худалдагдана. Урдань Хяагтада 300 тонно сыр үйлэдбэрилэгдэдэг байгаа һаа, мүнөө энэ хэрэг мартагдашанхай. Гадна творог, морожено тон багаар худалдагдана.

Агропромой предприятинууд үрэ жэмэсэй продуктнуудые элбэгжүүлхэ арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэнэгүй. Тиимэһээ варени, джем, повидло гарганалгын хэмжээн доошолно. Үрэ жэмэсэй бүхыдөө худалдагдаһан продуктнуудай миил 15 процентнь манай республикада үйлэдбэрилэгдэдэг юм.

Худалдаа наймаанда хилээмэнэй зүйлнүүд үсөөн. Худөө нютагуудта хоёр-гурбан удэрөөр хилээмэ худалдаагүй байха ушаршье үзэгдэнэ. Республикын Министрнүүдэй Советэй зүгһөө хилээмэ баридаг ба макарон гаргадаг һалбариин хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэ багаар табигдана.

Худалдаа наймаанда гаргадаг барилгын материалнуудай фондые ондоо тээшэнь үгэжэрхихэ ушар Министрнүүдэй Советэй зүгһөө үзэгдэнөөр. Тиин 13,5 миллион хөһэг хирпиисэ, 3 мянган кубометр барилгын модо худалдаа наймаанда гаргагдаагүй байха юм.

Урда хэлэгдэһэн тоо, баримтануудһаа ямар тобшолол хэжэ болоноб гэхэдэ, үйлэдбэриез улам үргэдхэжэ, хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа ехээр гаргаха арга боломжонууд манда бии. Тиимэһээ энэ хэрэгтэ предприяти, ажахы бүхэн хабаадаха ёһотой. Менай нютагуудта боошхо, тэбшэ, һүхын, хүрэзын эшэнүүдые болоод бусад зүйлнүүдые хэжэ, мүн үмдэ, семса, хүүртигүүдые, һэеы гуталнуудые, хубсаһа үгеэдаг машинануудые олоор гаргажа болохо ха юм. Хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа элбэгжүүлхэй тула кооперативна худэлөөе дэмжэхэ хэрэгтэй.

С. Г. ШАПХАЕВ, Зүүн Сибириин технологическа институтай доцент, СССР-эй арадай депутат:

— Улаан-Үдын «Баргажан», «Байкал», «Октябрьская» гостиницануудай байра байдалаар һонирхоёоб. Юундэб гэхэдэ, манай республикын худөө нютагуудһаа ерэһэн дайнай болон ажалай ветерануд, үбшэн хүнүүд гостиницануудта орохо ергагүй байна ха юм. Тэдэнэр түмэр замай болон автобусно вокзалнуд дээгүүр хонодог болонхой.

«Баргажан», «Байкал» гостиницануудта хүн зон хододоо дүүрэн байдаг. Зүгөөр «Октябрьская» гостиницада бии номернуудай 30 процентнь сулөөтэй гэхэ гү, али хооһон байдаг гэжэ элирүүлэгдэбэ. Ушар тиимэһээ «Баргажан», «Байкал» гостиницануудта байрлаһанай түлөө түлбэриие дээшэлүүлхэ дурадхал оруулнаб. Яахадааб гэхэдэ, командировкодо ябадаг хүнүүдтэ үгтэдэг мүнгэн нэмээгдээ, республикын хүн зоной салин хүлһэн үргаа. «Октябрьская» гостиницые республикын элүүрые хөмгаалгын министерствэдэ дамжуулан үгэхые дурадхакаб.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутадуд: [наада талаһаань] Прибайкалгин районой «Зырянский» совхозой механизатор Г. И. Севергин, Баунтын районой Джилиндын-Адагай дунда һургүүлинин багша Ц. С. Найкакчика, Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой радиомонтажница Т. С. Назарова, Корсаковай һүнэй комплексын һаалишан С. И. Ханхашанова гэгшэд забһарлалгын үедэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

В. Я. КОКИН, үйлэдбэриин «Забайкаллес» нэгэдэлэй генеральна директор, депутат:

— Манай «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинууд арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгөөрөө хүн зоной урда үүрэ зэлитэй байдаг гээшэ. Эд бараа үйлэдбэрилгые саашадень хүгжөөхэ талаар хэмжэнүүд абтажал байдаг. Ушар тиимэһээ мебель болон хүн зондо шухала хэрэгтэй жэжэ юумэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха гэжэ ороллодог байһыемнай кимэ тоонууд гэршэлнэ: 1985 ондо жэлдээ 7,3 миллион түхэригтэй, 1989 ондо 15 миллион түхэригтэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаһан байбал, 1990 ондо 18 миллион түхэригтэй, 1992 ондо 22 миллион түхэригтэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргахаар хараалнабди.

Гол продукцимнай мебель — стол, стул, диван, орон, эдэб гаргагүүр гэхэ мэтэ болоно. Мүнөө эдэб янзын, һайн шанартай продукци гаргаха асуудалда ехэ анхарал хандуулнабди. Тиимэһээ мебелийн үнэ сэн зарим тэдэ нэмэһэн байна.

Түлбэритэй хангалга һайжаруулхын тула барилгын модо хүн зондо ехээр худалдадаг болоодби. Үшөө 4—5 жэлэй саада тээ оройдоол 2—3 мянган кубическа метр модо жэлдээ худалдадаг һаа, мүнөө 30 мянган кубическа метр барилгын модо худалданабди. Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхын тулада предприяти бухэн-дэ шэнэ цехүүдые нээхэ хэрэгтэй. Энэ талаар зарим тэдэ хэмжээнүүд абтажа байна.

Манай нэгэдэлдэ 13 кооператив эмхидхэгдэнхэй. Тэдэ кооперативууднай хүн зондо дечануудай гэрнүүдые барижа үгэнэ. Энэ хэрэгые саашадань дэмжэхэ, туһалха ёһотойбди.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэдэ хабаатай элдэб янзын эд бараа — штакетник, штукатурада хэрэгтэй юумэнүүдые, тиихэдэ спортивна зэр зэмсэгүүдые — теннисэй столнуудые, үхибүүдэй наданхайнуудые, гэрэй шала дээрэ хэхэ паркедүүдые болон бусад олон янзын эд бараа саашадаа ехээр үйлэдбэрилхэ зорилготойбди.

Гэхэтэй хамта арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха цехүүд болон участогуудай материально-техническэ үндэһэ һуурине бэхижүүлхэ талаар хэмжэнүүд абтаха ёһотой.

В. В. САРЖАН, КПСС-эй обкомой секретарь, депутат:

Мүнөө үедэ хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд барса гаргалга хадаа политическэ удха шанартай асуудал мүн. Тиимэһээ энэ-ниие һайнаар шэнжэлхэ, хэлсэхэ, эд бараа элбэгжүүлхэ тодорхой программа хараалха ёһотойбди. Миний һанахада, эдэ гурбан асуудалда онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй: нэн түрүүн хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргадаг предприятинуудай материально-техническэ баазые һэльбэн шэнэлхэ; хүнгэн ба нютагай промышленностиин хүгжэлтын асуудалнуудые онсо анхарха; гадна худалдан абагшадые эд бараагаар хангахын тула нютагай органуудэй харюусалгые дээшэлүүлхэ.

Республикын Министрнүүдэй Совет, Госплан, Худалдаа наймаанай министерство леспромхозуудые, модоной ажахынуудые, нютагай промышленностиин предприятинуудые мебель болоод бусад модоор хэгдэһэн зүйлнүүдые гаргаха талаарнь үшөөл урмашуулжа шаданагүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. БМДК, Ойморой, Хяагтын фабриканууд, Сүхын завод һайн шанартай эд бараа гаргажа шадаха дүүрэн арга боломжотой ха юм.

Республикын арадай ажахын хүгжэлтэ союзна министерствэнүүдэй, албан зургаануудай аша туһада ехэнхидээ зорюулагданхай гээд һанахаар. Ушар юуб гэхэдэ, эдэ министерствэнүүдэй предприятинуудай гаргаһан эд бараанай тон бага хубинь манай республикада үлөөгдэнэ бшуу. Жэшээлхэдэ, эмалированно амһартын 19 процентнь, электро-түсэнүүдэй — 11, хубсаһа угаадаг машинануудай — 9, гадар трикотаж хубсаһанай — 25, нооһон бүдэй — 2 процентнь үлөөгдэдэг байха юм.

Манай республикада үйлэдбэрилэгдэгэй эд бараанай иимэ хубаарилгатай эбсэжэ болохогүй гэжэ һанагдака. Улаан-Үдын гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын, нарин сэмбын комбинадай гаргаһан зүйлнүүдэй тон бага хубинь республикын дэлгүүр дээрэ гаргагдана. Министрнүүдэй Совет, Госплан нарин сэмбын комбинадта камвольно-һамналгын цех бариха асуудал шиидхэжэ, энэ комбинадта эсэсэй продукци гаргаха арга олгохо ёһотой. Тиигэбэл бидэ шэнэ зүйлэй эд хэрэглэжэ шадаха һэмди.

Нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудай гаргадаг продукциин хуби доошолно. Энэ һалбариин гаргаһан продукци нютаг дээрээл худалдагдадаг болошоһониинь һанаа зобоомоор. Тус министерствын предприятинуудые хүгжөөхэ талаар абтаһан шиидхэбэринүүд бэелүүлэгдэнэгүй.

Хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргадаг цехүүд һэльбэн шэнэлэгдэхэ эзргэтэй. Гэхэтэй хамта «Электромашина» заводто, «Бурятфеммаш» нэгэдэлдэ энэ асуудалда анхарал багаар хандуулагдана.

Республика дотор 130 предприяти хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргадаг юм. Теэд тэдэнэй 29-ниинь тусхай цех ба участок эмхидхэнхэй. Энэ хэрэгтэ нютагай Советүүд анхарха эзргэтэй. Гадна тэдэнэр хүн зоной эрилтэнүүдые гүйсэд хангахын тула кооперативна, арендынэ гуримые үргэнөөр дэмжэхэ ёһотой. Тиимэһээ хүн зониие эд бараагаар хангаха талаар нютагай Советүүдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала. Мүнөө региональна ажахын тоосоондо орохо талаар бэлэдхэлэй ябажа байһан үедэ нютагтаа гаргагдаһан эд бараагаар хүн зониие хангаха зорилго табигдана. Эдэ асуудалнуудые шиидхэхын тула Госпланда, Министрнүүдэй Советдэ тусхай подразделениинүүдэй биш болгогдоошье һаа, худэлмэринь балай харагдаадхинагүй.

Эндэ эмхи бухэн өөрынгөө уялгые һайнаар бэелүүлхэ эзргэтэй. Түсэблэлгын органууд хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргалгые һайнаар хараалжа, абтаһан түсэбые дүүргэхэ талаар нютагай Советүүдтэй хамта эмхидхэлэй худэлмэри үргэнөөр ябуулха, харин худалдаа наймаа эрхилэгшэд хүн зоной эрилтые һайнаар мэдэхэ, шадамараар наймаа эрхилхэ ёһотой байна бшуу. Республикын Худалдаа наймаанай министерство промышленна предприятинуудтай сэхэ хэлсэнүүдые баталха эзргэтэй. Тиин хүтэлбэриин шэнэ экономическа арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ, шэнэ замуудые бэдэржэ ургашаа дабшаха гээшэ шухала болонхой.

Республикын Верховно Совет Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат В. В. Красиковай, СССР-эй арадай депутат С. Г. Шапхаевай асуултанууд тухай асуудал хаража үзэбэ.

Депутат В. В. Красиковай асуулта тушаа республикын Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо М. И. Семенов харюу үгөө.

СССР-эй арадай депутат С. Г. Шапхаевай дурадхал тушаа гэр байрын-коммунальна ажахын предприятинуудай нэгэдэлэй генеральна директор Г. Ф. Соловьев, республикын Уран зохөолшодой холбооной правленийн түрүүлэгшэ Н. Г. Дамдинов, республикын элүүрые хамгаалгын министр В. В. Тэрмаев, профсоюзуудай советэй түрүүлэгшэ Н. А. Розанов болон бусад үгэ хэлэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар Буряадай АССР-эй Верховно Совет зохихо тогтоол баталан абаа.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэ, профсоюзуудай советэ

ын хүн зондо машинануудые хүмэрэгэ гуримшуулгэ- ойгоор Буряадай Министрнүүдэй Со- профсоюзуудай со- тогтоол баталан тогтоолой өөһоор, эй автомобильнуу- ентые инвалидууд хэ хубсаһагшадта тула ажалай ба- ормуудай респ;б- Советэй мэдэлдэ- ринин лотерей үн- Буряадай АССР- ара ба спортын талаар Гурэнэй комитедтэ 20 автомобиль, хари гурэнэй валютна магазинда 15 автомобиль, республиканска социалис мүрысөөндэ шалгарагшадые, шухала даабаринуудые дүүргэһэнэй түлөө урмашуулхын тула Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй фондын 15 процентые, худөө ажахын продукци ба бусад түүхэй эд ехээр тушаһанай түлөө урмашуулхаяа 250 автомобиль Буркоопсоюзай правленидэ үгэхэ гээд тогтоол соо хэрэгэлдэбэ.

Городской болон районно Советүүдэй гүйсэдкомууд профсоюзуудай координационно советүүдтэй хамта, колхоз, совхозуудай, предприятинууд, организациинуудай, эмхи зургаакуудай ажалша коллективүүдтэ тэдэнние хубаарилжа үгэдэг байха юм.

Улаан-Үдэ Гусиноозёрск, Бабушкин, Хилгата, Закаменск хотонуудай, Каменск, Селенгинск посёолнуудай зон хүнгэн автомашинануудые «Автомобиль» магазинда, худөөгэй зон Буркоопсоюзай универсальна базаһаа худалдан абаха ёһотой. Эдэ автомобильнууд арадай депутадуудай районно Советэй шиидхэбэриин ёһоор, худалдагдаха эзргэтэй.

Хүнгэн автомобильнуудые 1989 ондо худалдаха гурим энэ тогтоолоор тодорхойлогдобо.

ан «Теплоприбор» цехэй коллектив энэ шухала лектив алдарта 50 хэрэгтэ өөһэдынгөөшье хубитын баярые һаяхан ые оруулжа шадаа. Энэ цех Арадай үргэн хэ- тэ гол түлэб эбхэгдэдэг оро- ад барга гаргадаг нуудые, дачануудта хэрэглэгдэдэг пеэшэнүүдые олоор бүтээдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнинэй худэлмэришэдэй нэгэн Н. С. Дудукалова ажал дээрээ.

В. ГАРМАЕВАЙ фото.

ЭНТНЭРЭЙ ОТРЯДУУДАЙ СЛЕТ

АД. Ороной сту- отрядуудай 600 түн- энэ патриотическа ветеранууд сту- бухэсоюзна отрядай дэ зорюулагдаһан сугларһан байна. ажалай семестрые үнгэргэхэ үедэ шиидхэхэ эзргэтэй олон тоото асуудалнууд студентнэрэй отрядуудай урда табигдана. Тобшолбол, худэлмэриин шэнэ түхэл янзануудые нэбтэрүүлхэ, ажахы эрхилхэ онол аргануудые нарижуулха, студентнэрэй эрхэнүүд болон аша туһые хамгаалха асуудалнуудые шиидхэхэ болоно. ВЛКСМ-эй ЦК-гай студентнэрэй отрядай түбэй штаб залуушуулай хэблэлдэ бэшэжэ, залуушуулай һайн дуранай ажал эмхидхэхэ асуудалнуудаар өөһонирходог бухы хүнүүдтэ хандажа, энэ үүлэалгада хабаадахыень уриалһан байгаа.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТАСС АПН

ПОЛИТИЧЕСКЭ АРГААР ШИИДХЭХЭ

ВАШИНГТОН. «Национальна аюулгүйе сахиха талаар 1990-дэхи онуудта Советскэ Союзай харса бодолгэһэн темээр Советскэ Союзай Маршал С. Ф. Ахромеевэй хабаадалгатай хооролдоонүүдтэ — үзэгдөө дуулдаагүй үйлэ хэрэгтэ хабаадаха дурадхайнуул зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэгүүдэй талаар конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын комитедэй заседаниин гол зал соо багтабагүй. США-гай бухы түрэлэй сэрэгүүдэй һүлдэ тэмдэгүүд болон тугуудаар энэ зал шэмэглэгдэнэн байгаа.

Маршал С. Ф. Ахромеев оролто үгэ хэлэхэдээ, манай зуун жэлэй 90-дэхи онуудта гүрэнүүдэй национальна аюулгүй байдал гол түлэб сэрэгэй бэшэ, харин политическэ аргануудай ашаар хангагдаха ёһотой гэжэ мэдүүлбэ. Советскэ Союз иимэ зорилго бэелүүлхые оролдожо байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ США-һаа МОРДОБО

НЬЮ-ЙОРК. Афганистанай хархис хүсэнүүдээр плендэ абтаһан совет солдадуудые Эхэ орондонь бусааха хэрэгтэ багаханшье һаа, үшөө нэгэ шухала алхам хэгдэбэ гэжэ Афганистанда плендэ абтаһан совет сэрэгшэдые сүлөөлхын түлөө совет нинтын залан хүтэлбэрилгын комитедэй делегациин США-да хэһэн хөөрэлдөөнүүдые сэгнэжэ болоно.

Афганистанда плендэ абтаһан совет сэрэгшэдые аршалан абархын түлөө улаасхорондын комитедэй түрүүлэгшэ — Холбоото Штадуудта ажаһуудаг ород уран зураача Михаил Шемякин совет нинтын бүлэг ажал ябуулагшадай США-да ерэхэ хэрэгые эмхидхэлгэдэ ехэ туһа хүргэһэн байгаа. Хөөрэлдөөнүүд заримдаа хүшэр бэрхэшэлтэйгээр үнгэрбэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Гэхэтэй хамта, тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, эдэ үүлэалганууд бүтэмжэтэй һайн оршон байдалда үнгэрбэ. Тусхайлбал, плендэ абтаһан совет сэрэгшэдые Эхэ орондонь бусаалгын зарим асуудалнуудые али бухы талаһаань зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

ВЕНГЕР-ЧЕХОСЛОВАК ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

БУДАПЕШТ. Венгер-чехословак хөөрэлдөөнүүд эндэ болобо. ВНР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ М. Немет болон ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Адамец делегациинүүдые толгойлһон байгаа.

Хоёр ороной правительствануудай толгойлогшоёор хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд тухай журналистнуудта мэдээсэбэ. Тусхайлбал, Дунай мүрэн дээрэ гидроузел бариха асуудалнуудаар Л. Адамецтай хөөрэлдэхэдөө, һанамжануудаа хэлсэһэн байгаабди гэжэ М. Немет мэдүүлэв.

Зарим гол асуудалнуудаар хоёр ороной эрдэмтэдэй гурбан үдэрэй уулзалга хөөрэлдөөнүүдэй урда тэй болоо һэн. Тиин байгаалние аршаһан хамгаалха, газарай хурьһые үһаар хангаха, үһанай шанарые хамгаалха гэхэ мэтэ асуудалнуудаар һанал бодолнай ондоо байба гэжэ тэрэ мэдээсэв. Эдэ бухы асуудалнуудаар үгээ ойлгосохын тула бухы юумэ хэхэ ёһотойбди.

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭ

ДЕЛИ. Хани ёһоной албанай хэрэгээр Москва ошожо, хэһэн хөөрэлдөөнүүдэйнгээ дүнгүүдээр сэдьхэлээ ханажа байһанаа Индиин премьер-министр Раджив Ганди мэдүүлбэ.

Совет хүтэлбэрилэгшэ М. С. Горбачевтой хэһэн хөөрэлдөөнүүднай ашатай туһатай, үнэн зүрхэнэй байгаа, гол шухала асуудалнуудаар Индиин болон СССР-эй хоорондо илгаанууд үгы юм гэжэ тэрэ ИНК (И) гэжэ хүтэлбэрилхы партиин парламентска бүлэгэй урда үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

НАМИБИДАХИ БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК. ООН-ой Генеральна секретарь Хавьер Перес де Куэльяр Преториндо ерэбэ. ЮАР-ай гадаадын хэрэгүүдэй министр Рулоф Бототой, обороныи министр Магнеус Малантай, мүн хуули гуримай министр Андриаан Флогтой уулзаһан байгаа. Намибида бэеэ дааһан байдал олгохо тухай ООН-ой Аюулгүйн Советэй 435-дахи тогтоолые бэелүүлгэдэ хабаатай оршон байдалые тэдэнэр зүбшэн хэлсэбэ. Намибиин хойто районуудтахи байдалда, зугадан гарагшадай тэхэрин бусалгада хабаатай асуудалнууд, политическэ хараа бодолойнгоо түлөө түрмэ шоронгуудта хаагдагшад тухай асуудал, бэеэ дааһан байдалтай болоһонойнь һүүлээр Намибида тогтоогдохо экономическа байдал хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

ШУХАЛА ХУРАЛДААН

НЬЮ-ЙОРК. «Үгытэй ядуу байдалай гэнжые таһалха» гэһэн үүнтэй конференци Пенсильвани штадай Филадельфи хотодо нээгдэбэ. Үгытэй ядуу, үлэн хооһон, гэр байрагүй хүнүүдэй эрхэнүүдые хамгаалха талаар тэмцэдэг США-гай нинтын 30 гаран эмхинүүдэй түлөөлэгшэд энэ юрэ бусын хуралдаанда түрүүшыхээ сугларһан байгаа.

Америкын хүн зоной ажаһуудалай эгээл өрөө шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула 360 хүн Сент-Джозеф хотын университедтэ сугларба. Нинтын эмхинүүдэй баримта мэдээнүүдэй ёһоор, тусхай статистикын баталһанай үндэһөөр 35 миллион бэшэ, харин 60 миллион хүн үгытэй ядуу байдалда ажаһууна.

ООН-до ТАРААГДАБА

НЬЮ-ЙОРК. Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй 1989 оной июлиин 7—8-да Бухарестдэ болоһон зүблөөнэй коммюнике, мүн «Ядерна ба химическэ буу зэбсэгүй, тогтуунтай, аюулгүй байдалтай Европын түлөө, мүн зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэб

Халхын-Голой байлдаанай 50 жэлэй ойе угтуулан

АРБАН ХОЁРТОЙЬОО АЖАЛЛААД...

Энэ үбгэн һонин намтартай хүн.

— Би хадаа болбол 1912 ондо Яруунын аймагай Хэндэ нютагта үгытэй малшанай бүлэдэ түрэһэн хүн гэшэб,— гэжэ тэрэ хөөрэдэг. Энэ хэн тухай бэшэнэбиб гэхэдэ, Халхын-Голой байлдаанда хабаадалсаһан пенсионер Буда Санжиевич Бальжанов тухай юм.

Буда Санжиевичай үхибүүн ябахада, Хэндэдэ хэнэй нэ-һэн һургуули байха бэлэй? Тэрэ үеын хүдөөгэй һүбэлгэн хурса үхибүүдтэл тон адляар. нютагайнгаа монголшо Дамдинов Дугдан гэжэ үбгэндэ хуушан монгол бэшэг заалгаһан байна. Хуушан монголоор барлагдаһан номуудые уншадаг болоод байтарнь. ород бэшэг мэдэхэ Шагдаров Дамдин гэжэ хүн хүбүүндэ ород үзэг зааһан байгаа. Тиигэжэ нютагайнгаа номшо хүнүүдэй аша туһаар Буда хүбүүн үзэг бэшэг мэдэхэ болоһон намтартай.

Арбан хоёртойһоо ажаллажа эхилээ. Батрааг ябаа.

— 1930 ондо манай нютагта «Улаан-Малшан» гэжэ хамтын ажахы тогтоһон юм гээшэ. Би эгээл түрүүн колхозодо орожо, зудхүүрнин хүсэнэй тоо бүридхэлшэ эмхидхэлшэ болоо һэм. 1928 ондо комсомолдо ороһон байгаа — гэжэ ветеран эдир наһаяа дурдан хөөрэнэ.

Тиигээд лэ 1931 ондо комсомолой путевкоор Яруунын совхоздо эльгээгээ. Тэндэ эл-дэб ажал хэбэ. Модо бэлэдхэлдэ ябаа. 1931 оной март соо трактор шудалжа, тракторист болобо. «Фордзон» тракторта ябаһанаа элэер һанадаг.

Залуу хүбүүе совхоз шофёрой һургуулида эльгээбэ. Тэндээ жэл тухай һураад, 1933 онһоо «Пикап» гэжэ түхэлэй машинын жолоошон болоо. «Пииг-пииг хуугайлаад, «Пикап» машина ерэбэ алтай?»— гэжэ нютагай залуушуул дуулалдадаг һэн гэхэ.

Манай аймагай Догно нютагта түрэһэн мэдээжэ буряад уран зураааша Цыренжап Сампилович Сампиловай эдир наһан Хэндэдэ үнгэрһэн гэжэ мэдээжэ. 1935 ондо уран зураааша Москва ошожо. шагнал абаһан «ГАЗ-2А» түхэлэй полуторка машинаяа «Улаан-Малшан» колхоздо бэлэглэһэн юм. Тиихэдэнь колхозой хүгэлбэрилэгшэд нютагайнгаа хубүүе һөөргэнь урижа ерүүлбэ.

— Тэрээхэн машинадань 1939 оной май болотор хүдэлһэн хүм даа. Май соо намайе Улаан Адмида татаһач байгаа. Халхын-Голдо хэсүүтэй болоод байгаа һэн гүбэ даа. «Улаан-Малшан» Тэлэмбэ хоёрһоо гушаад хубүүд татагдаа һэмди. 1939 оной август болотор мачиие Даурида сэрэгэй хэрэгтэ һургаһач юм. Би пулемет шудалаа һэм. Туоүүшээр хоёрдохи номерой байгаад. һүүлдэнь нэгэдэхи номерой пулеметчик болоо һэм даа — гэжэ үбгэжөөл хөөрэнэ. Даган табатайшье һаа, ухааниинь һонор, табяад жэлэй саана болоһон үйлэ хэрэгүудые үсэгэлдэрэйхи шэнгеэр һанан хөөрэхэдэнь, досоогоо гайхахаш.

Тиигээд лэ манай сэрэгшэд Тансаг-Булаг шадар бүүһан байгаа. Тэндэ бага-сага амараад. машинада һуужа, Халхын-Гол тээшэ дабхиһан юм.

— Долоон зуун гушан юһэдэхи үндэрэй гэхэ гү даа, али Ремезовэй хадын түлөө тулаалдаан эхилжэ, бидэшье даайнда ороо һэмди даа. Бишни гушан зургаадахи мотострелково дивизиин зуун дүшэн юһэдэхи полкдо алба хэдэг байгааб. Нэгэдэхи батальоной нэгэдэхи ротын сэрэгшэ байһан хүм. Дивизиимнай командир генерал Ремезов байгаа. Халхын-Голой байлдаанда алуулһан юм даа хөөрхы, — гэзэ. Буда Санжиевич командирайнгаа шарайе нюдэндөө хараһандал. гунигтайхан болоод. бодолгодо хаташаба.

— Командир гээшэшни түрэһэн эсэгэдэшни адли хайратай юм даа...

Б. С. Бальжановай алба хэжэ байһан дивизи августын 10-да добтолгоо эхилһэн байна Дайсалай хойто зүгһөө сохижо орсо. Августын 29 болотор сэрэгшэднай ото байлдаанда ябаа.

— Халууниинь гэжэ-эй! Тэсэшэгүй. Уйан хомор, аман хатаха. Мүнөөшье һанахасаа, ундамни хүрэхэдэл гэдэг. Эдеэ хоолнай заримдаа таһалдашаха: замаймнай кухнида снаряд буушадаг байгаа. Илангаяа оодон шарануудай минөмёдууд амар заяа үзүүлхэгүй. Японтониие бидэ оодон шаранууд гэдэг һэмди. Энэ байлдаанай үедэ хэлхеэ холбоошон болобоб. Игсуун байдал эхилээ даа. Японтон дарагдахашье һаа, манайхиниие нилээхэн лэ «маажаһан» байха золигуудшни. Августын хорин юһэнэй удэшэ зүүн хүлни һомондо дайруулшэба. Шархаяа боожо, һахы-һалаг һуутарни, хажуудам минэ тэнэрхэ аа гүш! Минын сэсэрдэнэн баруун хажууемни дайраба. Манайхидуул оложо, пункт руү эльгээбэ. Медицинскэ түрүүшын туһаламжа үзүүлээд лэ, «хүлөөрөө ябадаггүй» гэнэн тэмдэгтэй сагаһа хармаандам хэжэрхибэ. Шархатаһан зониие тээһэн машина замдаа Танцаг-Булаг, Матат-Сомон. Баян-Түлгэ нютагуудта тогтоһоор. һүүлэй һүүлдэ Шэтэ хүрэжэ ерээ һэм. Би Шэтэн госпитальдо гушан юһэдэхи онойнгоо ноябрь болотор аргалуулраад, гэртээ табигдаа һэм даа — гэжэ ветеран хөөрөөгөө дүүргэбэ. Үбгэжөөлэй хөөрөөндэ юу үзэмэлтэй гэхэдэ, инвалид байһан тула Эсэгэ ороо хамгаалгын дайнда хабаадаагүй. Теэд Халхын-Голой дайнда шархатажа, инвалид болоһон хүниие юүндэшьеб дайнай ветерануудай тоодо оруулаагүй байһаниинь гайхалтай. 1972 онһоо пенсионер юм.

Цыренова Дулма Ринчиновна наһанайнь нүхэр боложо. хоюулан хамта колхоздоо, һүүлдэнь совхоз болоходонь, мүн лэ ажахыгаа үргэлсэхэ гэжэ унаһан тамаржа ябаа. Эдэ хоёр үнэр баян айл: гурбан хүбүүтэй, гурбан басагатай.

Үхибүүдынь барандаа һургуулитай, һудартай болонхой. Дугарынь—ветврач. Цыренжап хүбүүниинь Нарһатын 2-дохи һургуулиин директор. Цыдэбынь—Улаан-Удэдэ врач-стоматолог. Цырендулма басаганиинь ВСТИ дүүргээд, Монгол-до ажаллана. Катя Улаан-Удэдэ, медсестра-акушерка, Валя ВСТИ дүүргэнхэй.

Мүнөө жэлдэ аха дүү монгол, совет арадууд Халхын-Голой байлдаанай 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэ байна. Тиимэ-һээ тэрэ байлдаанда эрэлхэг зориг харуулһан, интернациональ уялгаяа нангинаар бэлүүлһэн Буда Санжиевич Бальжанов туһай энэ тэмдэглэл түүхэтэ тэрэ үйлэ хэрэгэй нэгэ уудаһан болоно гэхэ байна.

Нютагайнай түрүүшын шофёр. түрүүшын механизатор шинрог залуу наһаяа наһан дурдаяа һуухадаа, мүнөөнэй онһон техникэ жолоодохёо юумэн гэжэ һанадаггүй нютагайнгаа залуушуулые харахадаа. «Пикап» машина туһай дуулаһаандаа оруулна ёнотой даа.

Э. РАБДАНОВ,
Яруунын районой Целинныйн совхозой партбюрогой секретарь.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Уласхоорондо ШӨНЖӨЛ

НАЙДАБАРИНЬ ХҮСӘЛДӘБЭГҮ

США-гай президент Дж. Буш албанай хэрэгээр Польшодо ба Венгридэ хүрэбэ. Тэрэнэй Будапештдэ ерэхэдэ, бороотой байбэ. Тиигэбшье уулзалгада хүн зон олоороо ерээ. Үгэ хэлэхэеэ урид бэлдэһэн текстые олоной хаража байтар президент шуулажа хаяад, сугларагшадые богонихоноор амаршалһан байна. Удаань өөрынгөө плащ бороодо норожо байһан эхэнэртэ дамжуулба. Эй-би-си телекомпаниин репортерой. енгүүтэйгээр мэдүүлһэнэй ёноор, энэ ушар хадаа һайн һайхан хэрэг гээшэ ааб даа, тиигэбшье американ президентһээ материальна талаар бэшэ, харин моральна талаар лэ дэмжэлгэ абажа болохо юм гэһые энэнь гэршэлбэ бшуу.

Дж. Бушай Варшавада ба Будапештдэ үнгэрэһэн хөөрэлдөөнүүдые шэнжэлэгшэд мүнөө үедэ анхаралтайгаар хаража үзэхэдөө, американ президентын энэ удаа ябалга һанаһанда хүрэбэгүй гээд тэдэнэй олонхинь тэмдэглэнэ.

Иимэ тобшолол хэхэ үндэһэншье биш гээд һанагдана. Ушар юуб гэхэдэ, Вашингтоной захиргаан Европын социалис оронуудтай «тэдэниие шэлэжэ, дипломатиябуулха» гү, али «илгаруулан һагшалгын гурим бариматан, политика ябуулдаг» байха юм. Тэрэнэй гол удхань юун болоноб гэхэдэ, баруунай «аша туһа» социалис оронуудта үзүүлхэ тушаа найдуулаад, США-да таарамжатай политическэ үрэ дүнгүудые туйлаха һэдэлгэ болоно бшуу.

Вашингтоной тоолоһоной ёноор, Польшодо ба Венгридэ «либерализм» гээшэ даншье һаа ехэ болонхой, тиимэһээ экономическа талаао туһеламжа үзүүлэн, энээниинь баруун оронуудта туһатейгаар хэрэглэхэ, мүн хүтэлбэрилхэ саг ерэнхэй. Жэшээлхэдэ, «Вашингтон пост» газетэ иигэжэ бэшэһэн байна: — Польшодо ба Венгридэ ошолгоёо Дж. Буш эдэ Европын түбэй хоёр үүрэниие коммунизмһеа холодуулан, баруунай тала бариматалдаг болохыень хэрэглэхэ юм».

Олондо мэдээсэл тараадаг американ зарим хэрэгсэлнүүд, жэшээнь, Си-би-эс, Буш албанай хэрэгээр «түмэр хүшэгын» саадахи оронуудта ошолго хадаа «хүйтэн дайнда» илаһанай тэмдэг гээшэ гэжэ байна.

ХУБИЛАЛТАНУУДАЙ

Японой парламентын советнигүүдэй палатые һунгахаяа үсэгэлдэр ерэхэдээ, һунгагшад хубилалта болохо аабаа гэжэ найдаһан байха. Гурбан жэл бүхэндэ энэ дээдэ палатын бүридэлэй хахадынь һэлгэгдэжэ байдаг. Теэд ороной политическэ ажабайдалда доодо палатадаа адли нүлөө үзүүлжэ шададаггүй юм. Гэбшье энэ удаа үнгэрэгдэжэ байгаа һунгалта тон шухела үйлэ хэрэг гэжэ японецүүд тоолоно. Һунгагшадай олонхинь мүнөө ороние хүтэлбэрилжэ байгаа либерально-демократическа парти шанга сохилто абажа, диилдэхэ байха гээд тухайлна. Энэнь түлөөлэгшэдэй доодо палатые тараажа, дахинаа болзорһоонь урид һунгалта үнгэрэхыень баадахаха ха юм.

Ороной түб хотын префектуральна суглаае һунгалгын үедэ либерально-демократическа парти диилдэнэн байна. Тэдэнэр 128 һууриин ороидоол 43-нь эзэлхэ эрхэтэдэ хүртэбэ. Бусад һууринуудыень энэ партитай зүришэлдөөтэ хүсэнүүд эзэлхэ болобо. Орон дотор асуулта үнгэрэгшэн «Нихон Кэйдзай» газетын мэдүүлһэнэй ёноор либерально-демократическа партиин хараа шэглэлые гансашье Токио хотынхид бүруушаана бэшэ, харин бусад нютагуудайшье хүн зон дэмжэнэгүй. Хөөрэлдөөндэ хабаадагшадай ороидоол 25,8 процентнь либерально-демократическа партиие дэмжэбэ, 27,8 процентнь Японой социалис партиин хараа шэглэлые һайшааба. Энэ парти зүришэлдөөтэ хүсэнүүд соohоо эгээл ехэнь болохо юм.

Ороние гушан дүрбэн жэлэй туршада хүтэлбэрилжэ, экономическа талаар тон хүсэтэй болоһон либерально-демократическа партида һунгагшад яахадаа дурагүйдэбэб. гэнэн асуудал гарана. Тус партиин нэрэ хүндые «Рикруто» кампаниин акциие хуули бусаар, үнэгүйгөөр худалдажа абаһан хүтэлбэрилэгшэдынь унагаагаа ха юм. Энэ ушартай дашарамдуулан, политическэ удхатай тон ехэ хэрүүл шуяа татагдаһан байна бшуу. Дээдэ тушаалтадай эдилгэ жа идхаһан байха юм. Теэд ринуудынь бодото байдалтай бэшэ ааб даа. Харин Дж. Буш хэрэгээр тэрэнэй Польшодо ба ошолго эдэ оронуудта дотоодоо ческэ байдалынь муу болгоно гүрэнүүдэй Советскэ Союзтай нуудтань яашье нүлөөлхэгүй юм гэнтэ бэшэ мэдүүлэн байдаг. һаань эдэ гүрэнүүдтэ зерим шөөлэн ушарнуудшье үзэгдэлэй Жэшээлхэдэ, олониитын һанаг шэнжэлхэ талаар Польшын түр һэнэй ёноор, хөөрэлдөөндэ зөв даһан хүн зоной 58 процентнь хадаа Польшые СССР-эй урдахи хэ хүсэлэнтэй гэжэ тоолоно, процентнь США болбол социалдай хоорондо зүришэлдөө үүдэлтэй гээд багсаамжална. Соционуудта албанай хэрэгээр Буш тон лэ шангаар татагдаһан канат дээгүүр ябаһантай адли Англиин «Таймс» газетэ тайлбарлана.

Вашингтоной экономическа тушаа дурдалгадань Будапештшэвадашье ехээр анхарбагүй. Хилаар В. Ярузельскиин түлөөлэгдэгкий иигэжэ мэдүүлһэн байна: Штадуудай дурадахаһан экономическа һаламжа Польшодо мүнөө үедэ 10 миллиард долларһоо тон бараа. Үгэез саашадань үргэлжэлүүлхэ ветскэ Союз эгээл дүтымнай Польшын хилын аюулгүйе саг хуулдаа наймаанай талаар эгэлдэ инженрнай гээшэ гэжэ тэрэ онсо.

Американ президентын Польшодо ба Венгридэ албанай хэрэгээр үүд социалис оронуудай хоорондо шэлдөөнүүдые үүдхэхэ гэнэн ямаршье үндэнэ һууригүй байна. Дахин гэршэлбэ. Социализмые жэдэ гаргаха, социалис системые байгуулалтын, социалис демократы арга боломжонуудыень үнэ-нэгэр хэрэглэхэ тэмсэлэй социалнуудта эхилһыень өөнэдынгөө үрэглэхэ гэнэн баруун оронуудай үүдай ороддолгонь урагшагүй.

БОЛОХЫЕ ХҮЛ

абаһаниинь сум элирүүлэгдэхэ. Министр Неберу Такэситэ тушаагаадаа, тэрэниие халаха хүниие бэдэрхэ ушар тохёолдоо һэмнэ. шэнэ премьер Сосукэ Уно гэжэ хүндые илаһгаяа япон эхэнэрнүүдэ унагаяха гэршэнүүд олдожо бүнөө үедэ либерально-демократическа тиин түлөө дуугаа үгэхөөр бэлэн. Ю. Л. Рудольф япон эхэнэрнүүдэй 21,5 процентынь.

Либерал-демократуудай нэ бууралгада байгша оной апрель эхилһэн табагри тохохо тухай нүлөөлөө юм. Энэ реформын доходһоо түлэгдэхэ татабариин нэгэ бага доошолбошье һаань, татабариин хэмжээн гурбан дэзшэлэн байна. Богонёор болдаанда табигдаһан эүйл бүсэнгынь нэмээ бшуу. Тиимэ-ход багаар абадаг зон лэ хохидоха ха юм.

Хэрбээ һунгалтын һүүлдэ коалиционное правительство бүридхэхэ болоо, ямар хараа шэглэл баримталаа гэжэ асуудалда Японой социалистическэ генеральна секретарь Цурис гэжэ шэ хэрүүу үгэһэн байна. Тиихэдэ правительствын бүридэлдэ социалистическэ Комэйто, демократическа парти ба социал-демократуудые оролсохо юм. Тиихэдээ эдилгэ үгы болгохо, эрхэ сүлөөгэй кратиин үндэһэн дээрэ системэ байгуулха, экономикодэ дэлгүүрэй харилсаае үргэлэхэ тухайгаа мэдүүлһэн байна.

Һунгагшад хубилалтануудай бэлэһээр. Теэд эдэ хубилалтануудые хүсэнүүдэй нэгэдэжэ шадаа болоожо магад. Мүнөө болотор нэгэдэжэ шадаагүй бшуу.

Геннадий Ш
Владимир С

Спорт — Спорт — Спорт — Спорт — Спорт

«Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө боксоор бүхэсоюзна мүрысөөн

АМЖАЛТА ДОБТОЛГОҺОО ЭХИТЭЙ

Манай заншалта бүхэсоюзна мүрысөөнэй хахад финалай тулалдаануудые илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, сүглараг шадые баясуулаа. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Юуб гэбэл, энэ үдэр рингдэ гараһан хүн бүхэн илалта туйлажа СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэхые хүсэнэн байгаа бшуу.

Эгээл хүнгэн шэгнүүрнүүдтэ Хабаровска хизаарай Комсомольск-на-Амуре хотын спортын мастерта кандидадууд—эхир хубүүд Вячеслав болон Вадим Захарченкануудые онсо шалгарба. Эдэнэр хоюулаа үндэр нариихан бэтэйшье һаа, хүндэ нюдаргатай хубүүд юм. Тэдэ хизаарайнгаа чемпионууд байхаһаа гадна, дэлхэй дээрэхи түрүүшын космонавт Ю. А. Гагаринай дурасхаалда зорюулагдаһан бүхэсоюзна мүрысөөндэ илалта туйланхай. Вячеслав Захарченко Сэлэнгын районой Тамшарай дунда һургуули дүүргэһэн Вячеслав Цыбиковтэй тулалдахадаа, очкогоор шүүгээ. Тиигэжэ тэрэ Хориһоо ерэһэн Заяата Жамбаловые диилэһэн Яруунын районой Мужыхын дунда һургуулиин 9-дэхи класс дүүргэһэн Солбон Дондоковтой түгэсхэлэй нааданда уулзаха юм.

Вадим Захарченко Улаан-Удын 24-дэхи СПТУ түгэсхэжэ, барилгашанай мэргэжэл шудаһан Булат Гармаевһаа шалгалта абаба. Эдэнэр сасуулууд, мэргэжэл шадабаряараа, арга дүрөөрөө адлирхуу юм. Бар хүсөөрөө халта булюу байһан В. Захарченко шүүгээд, эдиршүүлэй дундаһаа МНР-эй чемпион Цэенойдовын Даваасүрэнтэй хабаяа туршаха эрхэдэ хүртөө. Ц. Даваасүрэн В. Толкиниие (Шэтэ) илаһан байгаа.

Хори гаран жэл соо үнгэрэгдэжэ байһан заншалта мүрысөөндэмнай Монголой боксернууд. илангаяа «Худалмурэ бүлгэмэй түлөөлэгшэд хабаадажа, ехэ амжалта туйлаһан байха юм. Эдэнэй дундаһаа арһан бээлэйн шадабаритай үргэн гераа. Тусхайлбал, Монголой спортын габьяата мастернууд Равсалын Отгонбаяр, Нэргүйн Энхбат, улаасхоорондын классай спортыч мастернууд Дамдинжавай Баяди, Намаагийн Нарантуяа, Цэрэндоржийн Амаржаргал болон бусадые энэ талаар дурдажа болоно. Дэлхэйн абарга хүсэтэй боксернууд соohоо Р. Отгонбаяр өөрынгөө шэгнүүртэ хоёрдохи һүүри эзэлжэ, мүнгэн медаляар шагнагдаа һэмнай!

Гэбэшье мүнөө заншалта мүрысөөнэймнай далуушуулай болгогдоһон дээрэһээ Монголой командада гол түлэб нэгэдэхи разрядтайшуул оробо.

— Эрэшүүлэй дунда боксоор Монголой Арадай Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эдэ үдэрнүүдтэ боложо байна. Манай бэлигтэй бэрхэ, 18 наһатай олохон хубүүд тэрээндэ хабаадаһан.— гэжэ Монгол ороной чиислэлэй хүүгэдэй спортын түбэй һургуулиин тренер Балжнямын Мишигдорж хөөрэнэ.

51 килограмм. Улаан-Баатар хотын 14-дэхи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Дугарбаатарын Лхагва Яхадай АССР-эй спортын мастерта кандидат Захар Федоровтой уулзахадаа, ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байһанаа харуулаа. Тиин судьянарай 4:1 тоотойгоор тэрээндэ илалта олгоһониинь дэмы бэшэ.

— Манай республикын командын гэшүүд, спортын мастерта кандидадууд Булат Батуев Евгений Мурзин хоёр рингдэ уригдана,— гэжэ микрофоноор сонсохоорондо, альга ташалга эзэлшэбэ. Ушарынь гэхэдэ, урда үдэрнүүдтэ тэдэнэр яһала һайн һориллго бэлэдхэлтэй байһаяа харуулжа үрдиһэн юм. 24-дэхи СПТУ дүүргэһэн Б. Батуев бар хүсэтэй, онсо өөрын арга дурэтэй хубүүн юм. Гонгын ханхинамсаар, тэрэ добтолжо ороно. Түрүүшын хоёр раундда Булат эдэбхитэй байбашье, Зүүн Сибириин технологическа институдай нэгэдэхи курс дүүргэһэн Е. Мурзинай онобшотой шанга сохилтодо түгэс һайн хамгаалалта ложо шадаагүй шүүгдэшоо.

Удаадахи шэгнүүртэ Шэтэн областиин командын гэшүүн спортын мастерта кандидат Бэяр Владимиров һайн талаяа харуулжа, Улаан-Удын боксдо дуратайшуулай дура татаба. Энэ үдэр тэрэ Хориин 1-дэхи дунда һургуули дүүргэһэн Олег Бадмаевтай тулалдахадаа, түрүүшын хоёр раундда булижа ябаһан аад, гурбадахи раундда хоёр дахин нокдаунда орожо, шүүгдэшэһэниинь гэмшэлтэй. Тэрэ Шэтэн областиин чемпион байхаһаа гадна, Чойбалсан хотодо үнгэрэгдэһэн улаасхоорондын мүрысөөндэ илаһан, Красноярскда болоһон бүхэсоюзна мүрысөөндэ шанда хүртэһэн байгаа. Гэбэшье залуушуулай дундаһаа Буряадай АССР-эй чемпион, Московско областиин Шелково хотодо үнгэрэгдэһэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ шанда хүртэһэн Олег Бадмаев һалгай гараараа онобшотой мэргэн сохилтотой байжа, илалта туйлаба бшуу. Тиигэжэ тэрэ һүүлшын үдэр Улаан-Удын 11-дэхи СПТУ-гай һурагша Александр Тачгасовтай уулзаха болобо.

57 килограмм. Эндэ манай республикын түлөөлэгшэд — Александр Овчаренко (Захаамин), Валерий Бардахеев (Улаан-Удэ) гэгшэд эршэмтэйгээр добтолжо, Константин Чернышев (Москва) Сергей Фадеев (Кемеровэ) хоёрые шүүһэн байха юм.

Нэгэдэхи дунда шэгнүүртэ мүн лэ манай командын гэшүүд С. Соляное, Е. Петров гэгшэд урагшаа добшоба. Тэдэнэр Хабаровскһаа Г. Закасовский, МНР-һээ Б. Баторших гэгшэдые булижа гараа.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ М. Большаков (Шэтэ)—Ю. Кожевниковые (Хабаровск), Ю. Майоров (Хабаровск)—В. Двиняниниие (Эрхүү), Н. Попов (Якутск) — И. Выходцевые (Улаан-Удэ), Ж. Бадмаев (Улаан-Удэ)—А. Власовые (Шэтэ). Ф. Колбаскин (Ангарск) —Э. Антонянииие (Благовещенск), В. Гомерник — М. Цыреновые (хоюулаа Улаан-Удэ-һөө), А. Авдеенко (Ангарск),— В. Гуляшиновые (Эрхүү), Г. Разуменко — А. Пешковые хоюулаа Эрхүүһээ), Ч. Бадмацыренов (Улаан-Удэ)—А. Высоцкиие (Кемеровэ), К. Тепляков (Новороссийск) А. Конаповскиие (Эрхүү) илаба.

Эндэ Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Чингис Бадмацыренов тухай тогтожо хэлэлтэй. Тэрэ 81 килограммай шэгнүүртэ тулалдаг юм. Тиин мүнөө хүнүүдэй үзөөлөөр сугларһан дээрэһээ 81 болон 91 килограммай шэгнүүрнүүдые нэгэдүүлһэн байгаа. Һураггүй үндэр бэтэй, профсоюзуудай спортын бүлгэмэй Россин соведэй мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлэн Андрей Высоцкитой тулалдахадаа. эдэбхитэйгээр добтолжо, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаа. Хоёрдохи раундда нокдаунда оробошье, тэрэ нүгөөдэе хоёр дахин шарбатарынь шаажа. түгэсхэлэй нааданда гараба.

Түгэсхэлэй мүрысөөн тухай удаадахи репортаж соогоо хөөрэхэбди.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: боксоор манай республикын түрүүшын мастер Бадма Жигмитов мүрысөөнэй эрхим боксер гэжэ тоологдоһон Евгений Мурзиндэ тусхай шан барюулжа байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХЭНЭЙНЬ ХҮЛЭГ ХУРДАН БЭ?

Республиканска ипподром дээрэ Алас-Дурна зүгэй сонын түрүү һуури эзэлхын түлөө хурдан хүлэгүүдэй дунда эхилһэн мүрысөөн мүнөөдэр үргэлжэлүүлэгдэнэ. Жэл бүри үнгэрэгдэдэг болоһон заншалта урилдаанда Амарай, Шэтэн, Эрхүүгэй областнуудһаа, Хабаровска хизаарһаа болон Буряадай АССР-һээ хатарша хүлэгүүд хабаадана.

— Манай республикын хүлэгүүд заншалта энэ урилдаанда хабаадалсахадаа, хэдэн жэлэй туршада зоно соогоо түрүү һуури эзэлжэ гарадаг болоо юм. Харин мүнөө үнгэрэгдэжэ байгаа урилдаанда хэр бэлдэбэ гээшэбибди. энэ ехэ урилдаанда харуулжа үгэхэнь,— гэжэ ипподромой үйлэдбэриин таһагые даагша Д. Ж. Чердонов хөөрэнэ.

Ехэ урилдаанда хабаадахаяа ерэгшэдэй дунда урда жэлнүүдтэ шалгаржа гараһан, моридые һургагшад—Шэтэн В. Лапин, Амарай областиин С. Семин, Эрхүүгэй В. Хлебников, Хабаровскһаа С. Пименов, Улаан-Удэһөө Н. Кузнецов гэгшэдые нэрлэлтэй. Эдэнэрһээ гадна моридые бэрхэшээлнүүдые дабажа һургаһан спортсменүүд—Шэтэн А. Леднев, Амарай областиин Л. Игонова, Улаан-Удын О. Кухаренко, О. Вислов гэгшэд хүлэгүүдэйнгээ хурдан солбоние шадамар бэрхээр харуулжа, мүрысөөндэ шалгаржа гараха эрмэлзэлтэй.

Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлһэн урилдаанда хабаадаһан морид аяар 17 зүйлнүүдээр мүрысөхэ юм. Эндэ шалгаржа гараһан командада Алас-Дурна зүгэй сонын моридой заводуудай дамжуулгын кубогууд барюулэгдаха юм.

Зонын мүрысөөндэ манай республикын ипподромой хүлэгүүдһээ гадна Зэдэн райочой Торгин моридой заводой, Буряадай худөө ажахын институдуудай «Байгал» һуралсалай ажахын, Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра» колхозуудай хурдан хүлэгүүд хабаадаха юм.

Мүрысөөнэй ахамад судьягаар Россин үүлтэртэ моридые үсхэбэрилдэг нэгэдэлэй таһагые даагшын орлогшо А. Н. Тимченко томилогдонхой.

Мүнөөдэр үнгэрэгдэхэ түгэсхэлэй урилдаанда, мүн хоёр үдэрэй дүнгөөр али командын хүлэгүүдэй хурдан байһые хужаргаа гараха, эрхимлэжэ гараһан жолоошод, моридые амаршалхаяа ипподромдо ошохоёо бү мартаял.

Т. БАДМАИН.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

1989 оной июлиин 23-да Түбэй телевиденидэ Михаил Сергеевич Горбачевой үгэһэн интервью газетын мүнөөдэрэй номерой нэгэдэхи хуудаһанда барлагдаба. М. С. Горбачев Н. И. Рыжков хоёрой Донбассай шахтернуудта хэндэһан Хандалга мүч лэ энэ хуудаһанда байха.

Республикын ажахынуудта ниитын адууһа малда гүйсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ эрэшэ хүсэндөө орожо байна. Загарайн районой Үнэгэтэйн совхоздо тэжээл бэлэдхэлгын хэрэгээр эмхидхэгдэһэн тухай хөөрэһэн Э. Будаевай «Арендаторнууд үбһэ хуряалга дээрэ» гэжэ гаршаг репортаж ниитэлэгдэбэ.

Хориин районой Удын совхозой худалмэришэд «сагаан алтаяа» суглуулха худалмэрэй ороидоол арбан хоногой туршада үнгэрэгдэн байха юм. Ажахын хонишоо туйлаһан амжалтые Валерий руулһан репортаж уншаг то байна.

Газетын хоёрдахи ба бадахи хуудаһанда АССР-эй дэй сессиин то

СэнхиР экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«120 минута». 9.35—Мультфильм. 9.55—«Юбилейное танго»—зүжэг. 10.55—Хүгжэмтэ дамжуулга. 11.10—«Хүн ба хуули». 12.45—Футболой шэнжэлэл. 16.35—«Любовь в этом возрасте»—4 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. (Куба). 17.35—Баримтата фильм. 17.55—Арадай аялга дуунууд. 18.10—Мультфильм. 18.20—Кубын Республикын национальна һайндэртэ—Национальна буһалгаанай үдэртэ. 19.00—Нацинууд хоорондын хэрилсаач: түүхэтэ дүй дүршэл ба шидхэгдэхэ асуудалнууд. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«Харгын аюулгүй байдалые сахиха». 20.30—«Вольный стрелок» в Берлине»—уран һайханай фильм (ГДР). 22.00—Время. 22.30—Баримтата фильм. 23.40—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.55—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Минск) —«Днепр».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.10—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 9.55—Фильм-концерт. 10.25—Мультфильм. 10.55, 13.20—Француз хэлэн. 11.25—Ритмическэ гимнастика. 11.55—Шэнэ һонин. 12.05—«Волны Черного моря» —8 серитэй уран һайханай фильм. 6-дахи сери. 13.50—«Залуу кино» дамжуулгын хабсоргалта. 14.40—Баримтата фильм. **Улаан-Удэ.** 16.00—Улаан тугта Номгон делайн флодой драмын театрай зүжэг. 17.30—Киножурнал. 14.40—«Байгал. Б... үмэнэхи газар ...» Байгал (Буряад... Киноочерк. 19.45... —манай гэр». ... холнууд. Москва... галан нойрсогто... 21.00—СССР-эй ... ведэй сесси... Время. 22.30—«... дох»—уран һа... 23.45—«Оренбург... нууд». 00.35—Ш...

Кино, театрнуудта

ГАСТРОЛИ ДРАМТЕАТРА КРАСНОЗНАМЕННОГО ТИХООКЕАНСКОГО ФЛОТА (в помещении Русского театра драмы) «Срок проживания окончен» — в 19-30.

БУРЯТСКАЯ ФИЛАРМОНИЯ
Стадион им. 25-летия БурАССР — эстрадно-юмористическое представление «Поживем — увидим»— в 18, 21. Участвуют Геннадий Хазанов, группа «Рок-ателье» и Крис Кельми, группа «Окно» и другие популярные исполнители.

«ДРУЖБА»
«Воспоминание о старом Пекине»— в 10, «Танцуй, танцуй» (2 с.)— в 12, 15, 18-10, 21.

«РОДИНА»
«Пусть я умру, господи!»— в 10, 16-40, «Танцуй, танцуй» (2 с.)— в 11-20, 14, 18-10, 20-50.

«ПРОГРЕСС»
Красный зал —«ЧП» районного масштаба»— в 10, 11-50, 13-40, 15-30, 17-20, 19-10, 21. Зеленый зал —«Роковая ошибка» —в 9-40, 12, 14-20, 16-40, 19, 21.

«ЭРДЭМ»
Мультфильмы — в 9-40, 13, 14-20, «Роман с камнем»— в 11, 15-40, 17-40, 19-40, 21-40.

«ОКТЯБРЬ»
«Как казаки инопланетян встречали»— в 9-40, 15-10, «Окно спальни»— в 11-10, 13-10, 16-20, 18-10, 20, 21-50.

Видеозал «ПРЕМЬЕРА»
«Неуловимый фунтик»— в 10, 11-50. «Щенок... Видеозал «ЛУЧ» «Апачи»— в 18, ... к свободе»— в ... зовут Арлекино» 20.

«ВОСТОК»
«Школьный при... «Роковая ошиб... 21.

«БАЙКАЛ»
«Роман с кам... 20-30.

ДК «ТЕКСТИЛЬ»
«Гулящие люд... — в 18, 20.

«Поражение по... в 11-50.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:
индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы; партийной жизни и пропаганды—2-60-91—2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации—2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95, собственные корреспонденты: п. Баргузин—91-1-44, Северобайкальск — 35-73, п. Хоринск — 55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли г.